

Agenda – Y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus

Lleoliad: I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:
Ystafell Bwyllgora 3 – Y Senedd Fay Bowen
Dyddiad: Dydd Llun, 6 Ionawr 2020 Clerc y Pwyllgor
Amser: 13.00 0300 200 6565
SeneddArchwilio@cynulliad.cymru

- 1 **Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datgan buddiannau**
(13.00)
- 2 **Papur(au) i'w nodi**
(13.00 – 13.30)
 - 2.1 **Gwasanaethau Gwybodeg GIG Cymru: Llythyr oddi wrth Llywodraeth Cymru**
(22 Tachwedd 2019)
(Tudalennau 1 – 2)
 - 2.2 **Ymchwiliad i oruchwyliaeth reoleiddiol ar Gymdeithasau Tai: Llythyr oddi wrth Llywodraeth Cymru (25 Tachwedd 2019)**
(Tudalennau 3 – 4)
 - 2.3 **Caffael Cyhoeddus: Llythyr oddi wrth Lywodraeth Cymru (4 Rhagfyr 2019)**
(Tudalennau 5 – 8)
 - 2.4 **Bil Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru): Gohebiaeth gan Archwilydd Cyffredinol Cymru (5 Rhagfyr 2019)**
(Tudalennau 9 – 14)
 - 2.5 **Rheoli Gwastraff: Gwybodaeth ychwanegol gan Cyfoeth Naturiol Cymru (Rhagfyr 2019)**
(Tudalennau 15 – 16)
 - 2.6 **Craffu ar Gyfrifon 2018–19: Llythyr oddi wrth yr Ysgrifennydd Parhaol, Llywodraeth Cymru (9 Rhagfyr 2019)**
(Tudalennau 17 – 18)
 - 2.7 **Craffu ar Gyfrifon 2018–19: Llythyr oddi wrth yr Ysgrifennydd Parhaol, Llywodraeth Cymru (10 Rhagfyr 2019)**
(Tudalen 19)

- 2.8 Rheoli Gwastraff: Llythyr oddi wrth Lywodraeth Cymru (10 Rhagfyr 2019)**
(Tudalennau 20 – 21)
- 2.9 Rheoli meddyginiaethau: Llythyr oddi wrth Lywodraeth Cymru (10 Rhagfyr 2019)**
(Tudalennau 22 – 35)
- 2.10 Llywodraethu a Rheolaeth Ariannol mewn Cynghorau Cymuned: Llythyr oddi wrth Lywodraeth Cymru (11 Rhagfyr 2019)**
(Tudalen 36)
- 2.11 Gohebiaeth y Pwyllgor: Diwygio Etholiadol y Cynulliad (16 Rhagfyr 2019)**
(Tudalennau 37 – 38)
- 2.12 Perthynas Llywodraeth Cymru â Pinewood: Llythyr gan y Dirprwy Weinidog Diwylliant, Chwaraeon a Thwristiaeth (23 Rhagfyr 2019)**
(Tudalennau 39 – 41)
- 3 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 i benderfynu gwahardd y cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer y busnes a ganlyn:**
(13.30)
Eitamau 4, 5, 6 & 7
- 4 Gwasanaethau Gofal Sylfaenol yng Nghymru: Sesiwn friffio gan Swyddfa Archwilio Cymru**
(13.30 – 13.45) (Tudalennau 42 – 53)
Adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru – [Gwasanaethau gofal sylfaenol yng Nghymru](#) (mis Hydref 2019)
PAC(5)-01-20 Papur 1 – Ymateb Llywodraeth Cymru i'r Adroddiad
Papur Briffio
- 5 Maes Awyr Caerdydd: Llythyr oddi wrth Lywodraeth Cymru (13 Rhagfyr 2019)**
(13.45 – 14.00) (Tudalennau 54 – 55)
PAC(5)-01-20 Papur 2 – Llythyr oddi wrth Llywodraeth Cymru

6 Cymorth Ariannol Llywodraeth Cymru ar gyfer Busnesau: Trafod y llythyr drafft

(14.00 – 14.30)

(Tudalennau 56 – 61)

PAC(5)-01-20 Papur 3 – Llythyr drafft

7 Cyfarwyddyd Gweinidogol – Trefniadau Pensiwn y GIG ar gyfer 2019/20

(14.30 – 15.00)

(Tudalennau 62 – 67)

PAC(5)-01-20 Papur 4 – Gohebiaeth Llywodraeth Cymru

**Cyfarwyddwr Cyffredinol Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol/
Prif Weithredwr GIG Cymru
Grŵp Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol**

**Director General Health and Social Services/
NHS Wales Chief Executive
Health and Social Services Group**

Eitem 2.1

**Llywodraeth Cymru
Welsh Government**

Nick Ramsay AC
Cadeirydd
Y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

Ein Cyf: AG/DP/SB

22 Tachwedd 2019

Annwyl Mr Ramsay

Gwasanaethau Gwybodeg Gwasanaeth Iechyd Gwladol (GIG) Cymru

Diolch am eich llythyr dyddiedig 8 Tachwedd.

Rwyf yn falch bod y Pwyllgor wedi nodi'r cynnydd y mae Llywodraeth Cymru wedi'i wneud o ran bwrw ymlaen â'i argymhellion. Rwyf hefyd yn falch eich bod yn cefnogi ein dull o sefydlu'r System Cyfrifon Iechyd (SHA) newydd, gan gofio am yr amserlen.

Cytunais i roi rhagor o wybodaeth i'r Pwyllgor am y meysydd a ganlyn:

- Rhannu manyleb y swydd ar gyfer y Prif Swyddog Digidol ar ôl ei gwblhau, a rhoi gwybod am yr ymgeisydd llwyddiannus ar ôl iddo gael ei benodi
- Edrych ar argaeledd Fy Iechyd Ar-lein pan fydd practisau meddygon teulu yn uno
- Rhoi gwybod i'r Pwyllgor am y gwaith caffael ar gyfer systemau gwybodeg meddygon teulu, a hynny ar ôl i'r contract gael ei ganslo yn ddiweddar

Prif Swyddog Digidol Cymru

Mae'r gwaith o fwrw ymlaen â hysbysebu swydd y Prif Swyddog Digidol newydd yn mynd rhagddo. Yn y Pwyllgor, nodais fod y gwaith o gwblhau'r broses hon wedi dechrau a fy mod yn gobeithio y bydd y broses recriwtio wedi dod i ben erbyn y gwanwyn. Nid wyf yn gallu rhannu disgrifiad swydd drafft y cleient â'r Pwyllgor gan fod fy nhîm wrthi'n gweithio ar broses recriwtio a gwerthuso'r GIG i sicrhau bod y disgrifiad swydd yn barod ar gyfer

hysbysebu yn gynnar yn y flwyddyn newydd. Cyn gynted ag y bydd y broses hon wedi'i chwblhau, byddaf yn trefnu i roi'r fersiwn gyhoeddedig derfynol i'r Pwyllgor.

Pan oeddwn gerbron y Pwyllgor, fel y cofiwch, nodais bwysigrwydd sicrhau y gallwn ddenu'r unigolyn cywir sydd â'r sgiliau a'r profiad priodol. Mae'n bosibl bod y Pwyllgor wedi gweld cyhoeddiad Llywodraeth Cymru ar 31 Hydref ynghylch penodi Prif Swyddog Digidol ar gyfer Llywodraeth Leol yng Nghymru. Mae'r penodiad hwn hefyd i fod yn ei le erbyn y gwanwyn. Mae'r penodiadau hyn yn allweddol ar gyfer cefnogi ein trawsnewidiad digidol ar draws y sector cyhoeddus. I sicrhau bod ein hymdrech recriwtio yn denu ymgeiswyr cadarn ar gyfer y ddwy rôl, rwyf wedi gofyn i fy nhîm weithio'n agos gyda rhanddeiliaid mewnol ac allanol, gan gynnwys Prif Swyddog Digidol Llywodraeth Cymru, i sicrhau cysondeb rhwng y ddwy broses recriwtio. Ar ôl i'r broses o recriwtio Prif Swyddog Digidol newydd ar gyfer lechyd a Gofal Cymdeithasol gael ei chwblhau, byddaf yn rhoi gwybod i'r Pwyllgor am ei chanlyniad.

Rhoi gwybod i'r Pwyllgor am waith caffael y system gwybodeg meddygon teulu ar ôl i'r contract gael ei ganslo yn ddiweddar; ac edrych ar argaeledd Fy lechyd Ar-lein pan fydd practisau meddygon teulu yn uno.

Yn wreiddiol, 5 mlynedd oedd hyd y contract ar gyfer darparu systemau clinigol i bractisau meddygon teulu Llywodraeth Cymru o fis Ionawr 2019 ymlaen, gyda'r opsiwn o ymestyn am hyd at ddwy flynedd arall. Mae'r penderfyniad i derfynu un o'r darparwyr yn golygu mai un darparwr arall sydd ar ôl ar y fframwaith. Yng ngoleuni hyn, bydd cyfnod adolygu â rhanddeiliaid meddygon teulu yn cael ei gynnal i bennu'r opsiynau posibl ar gyfer bwrw ymlaen. Mae disgwyl i'r adolygiad hwn ddirwyn i ben ym mis Ionawr 2020 er mwyn gallu asesu'n llawn yr opsiynau sydd gan GIG Cymru ar gyfer parhau i gynnig system glinigol i bractisau meddygon teulu. Yn dilyn yr adolygiad hwn â rhanddeiliaid, byddwn yn cytuno ar gam nesaf y strategaeth gaffael.

Pan fydd dau bractis sy'n defnyddio systemau clinigol gwahanol yn uno, gall hynny achosi problem i gleifion. Nid problem dechnegol yw hon. Pan fydd dau bractis yn newid i ddefnyddio un system glinigol, ar hyn o bryd, golyga hyn bod rhaid i gleifion y practis sydd wedi uno ailgofrestru i ddefnyddio Fy lechyd Ar-lein pan fyddant yn symud i system newydd. Rwyf wedi gofyn i Wasanaeth Gwybodeg GIG Cymru edrych ar ffyrdd o hwyluso'r broses hon i gleifion.

Rwyf wedi nodi y byddech yn gwerthfawrogi cael diweddariadau rheolaidd wrth i'r gwaith hwn fynd rhagddo, yn enwedig ynghylch y ffordd y bydd rolau'r Prif Swyddog Digidol, y Prif Swyddog Gwybodaeth a'r Prif Swyddog Gwybodaeth Glinigol yn cyd-fynd â'i gilydd. Nodwyd hefyd eich bod am gael diweddariad manwl ar y gwaith o weithredu gweddill yr argymhellion yn Adroddiad y Pwyllgor erbyn 31 Hydref 2020.

Yr eiddoch yn gywir

Dr Andrew Goodall CBE

Tracey Burke

Cyfarwyddwr Cyffredinol / Director General
Y Grŵp Addysg a Gwasanaethau Cyhoeddus
Education and Public Services Group

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Nick Ramsay AC
Cadeirydd y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

25 Tachwedd 2019

Annwyl Mr Ramsay

Ymchwiliad i drefn reoleiddio Cymdeithasau Tai – y newyddion diweddaraf

Diolch am eich llythyr dyddiedig 29 Hydref yn rhoi gwybod imi fod y Pwyllgor yn falch fod yr holl argymhellion wedi'u cwblhau; a bod y Gweinidog wedi ymrwmo i adolygu cwrpas y rheoliadau ynghylch gwasanaethau i denantiaid; a'u bod hefyd yn croesawu datganiad y Gweinidog mewn perthynas â thenantiaid tai cymdeithasol.

Yn eich llythyr, gwnaethoch ofyn am eglurhad ynghylch sut yr ydym yn mynd i'r afael â chwestiwn sgiliau a gallu'r Tîm Rheoleiddio yn y tymor byr. Fel y dywedodd y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol yn ei hateb i adroddiad Bwrdd Rheoleiddiol Cymru ("y Bwrdd"), *mae materion yn ymwneud ag adnoddau yn cael eu hadolygu'n gyson yng nghydestun cyfyngiadau parhaus ar adnoddau ar draws Llywodraeth Cymru*. Mae hyn yn parhau i fod yn wir.

Yn benodol mewn ymateb i'r pryderon a godwyd gan y Pwyllgor a'r Bwrdd, mae nifer o fentrau wedi'u rhoi ar waith. Yn ei adroddiad, roedd y Bwrdd "...yn croesawu rhai newidiadau arfaethedig i strwythur y tîm rheoleiddio a'r dull o weithredu'r fframwaith...". Nod y newidiadau y cyfeirir atynt yw sicrhau bod y swyddogaeth reoleiddiol yn parhau i fod yn gadarn ac yn effeithiol, ac fe'u seiliwyd ar yr adnoddau a'r sgiliau sydd ar gael ar hyn o bryd. Mae'r tîm wedi bod yn pontio i fodel gweithredu newydd dros y misoedd diwethaf ac, o ganlyniad, mae'r ymrwymiad i ddarparu o leiaf un dyfarniad rheoleiddio ar gyfer pob Landlord Cymdeithasol Cofrestredig yng Nghymru yn parhau ac mae achosion sy'n creu pryder rheoleiddiol yn cael eu rheoli'n effeithiol.

BUDDSODDWR | INVESTORS
MEWN POBL | IN PEOPLE

Parc Cathays • Cathays Park
Caerdydd • Cardiff
CF10 3NQ

Ffôn • Tel 0300 0258047
tracey.burke@gov.wales
Gwefan • website: www.wales.gov.uk

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding

Yn ogystal, gan gydnabod bod gwahanol sgiliau a phrofiad o fewn y tîm, cymeradwyodd y Gweinidog gyllid ar gyfer rhaglen ddatblygu wedi'i hwyluso'n allanol. Mae'r rhaglen hon wedi cychwyn a bydd yn rhedeg dros y pum mis nesaf, fwy neu lai. Yn ogystal â datblygu ymhellach y dull o asesu llywodraethiant (o'n profiad ni, llywodraethiant sydd wrth wraidd y mwyafrif o broblemau y daethom ar eu traws o ran Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig), mae'r rhaglen hefyd yn cynnwys cyfnod hyfforddi a datblygu dwys ar gyfer holl aelodau'r tîm i helpu i ddatrys y diffygion o ran sgiliau. Bydd y rhaglen ddatblygu'n cael ei hymestyn i staff mewn canghennau eraill o'r Is-adran â'r nod o sicrhau bod gan bobl y tu allan i'r tîm wybodaeth ynghylch rheoleiddio. Byddai'r rhain wedyn yn gallu cyfrannu pe byddai pwysau gwaith/capasiti sylweddol.

Wrth edrych tua'r dyfodol, gallwn sicrhau'r Pwyllgor y bydd unrhyw newidiadau neu ddatblygiadau i'r broses reoleiddio, o ganlyniad i fentrau sydd yn yr arfaeth neu sydd eisoes ar waith, yn cael eu dadansoddi'n ofalus iawn yn nhermau eu goblygiadau o ran yr adnoddau rheoleiddio sydd ar gael. Rydym hefyd yn sicrhau'r Pwyllgor y byddwn yn sefydlu trefniadau priodol i wneud yn siŵr bod trefn reoleiddio addas i'w diben yn cael ei chynnal, i ddiogelu tenantiaid ac i warchod buddsoddiad cyhoeddus mewn tai cymdeithasol.

Yn gywir

Tracey Burke

**Grwp yr Economi, Sgiliau a Chyfoeth Naturiol
Economy, Skills and Natural Resources Group**

Cyfarwyddwr Cyffredinol - Director General

**Llywodraeth Cymru
Welsh Government**

Nick Ramsay AM
Chair
Public Accounts Committee
National Assembly for Wales
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

4 December 2019

Dear Chair

I wrote to you on 29 April to follow up on a number of important procurement-related points raised in your letter of 29 March.

At that time, I gave an indication of the work that was to be taken forward over the summer months and that I would share progress with the Committee thereafter. I am pleased to provide an update now.

In my letter, I mentioned a future procurement programme was under development and would be driven by a new strategy that was being shaped by consultation with stakeholders. Work on the strategy is progressing well with nine headline strands providing the architecture that will provide the necessary structure to drive major change. The architecture supports delivery of procurement commitments set out in the Written Statement issued by the then Cabinet Secretary for Finance in September 2018, in addition to the manifesto commitments. A short summary of the nine strands is attached at Annex 1.

Strand 9 covers the evolution of the National Procurement Service (NPS). This work is taking place in close collaboration with stakeholders such as the WLGA. The WLGA are finalising their overall procurement strategy, one element of which will be the future support they receive from the new national contracting body.

Under strand 9, the intention is to evolve the NPS into a function that is focussed on category management, delivering real and tangible practical policy integration. This is proceeding well. The design is based on stakeholder preference that the new policy function (described under strand 4) and the new national contracting function should be integrated.

This renewed NPS model – which will see a reduced number of frameworks delivered, but with a greater focus on delivering practical policy interventions – will be a key component in supporting the significant changes proposed through the other work strands.

Subject to continuation of the collaborative co-design approach being implemented, I anticipate being able to provide a further update to PAC next spring.

Please do not hesitate to contact me should you require any further information.

Yours sincerely

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'A. Slade', written in a cursive style.

Andrew Slade
Director General
Economy, Skills and Natural Resources

Procurement Transformation - Architecture

Strand 1 – Leadership

We want the Welsh Government to lead by example in becoming an exemplar of procurement best practice.

We will use Government Commercial Standards to keep the Welsh Government at the necessary levels of awareness and capability.

Strand 2 – Policy initiatives driven by data

We will take a targeted and data-driven approach to policy application to ensure we focus efforts where maximum value can be achieved.

We will use a prioritisation tool to help us identify key policy areas, providing an opportunity to implement initiatives so the full value of procurement can be realised nationally, regionally and locally.

Strand 3 – Capability and profile of the procurement profession

We will build capability and resilience across the procurement profession in Wales to address the skills deficit, empower staff and encourage innovation.

We will deliver a new skills and capability plan to equip existing procurement officers with modern commercial techniques, to raise the commercial awareness of everyone else create a future talent pipeline and to raise the status of the profession across Wales.

Strand 4 - A new policy development and delivery service (with toolkits)

We will strengthen policy development and delivery across the Welsh public sector that helps establish a culture that maximises social, economic, environmental and cultural outcomes.

We will provide support, training and tools to help buying organisations maximise the outcomes achieved through procurement.

Strand 5 – Supply chain intervention and analysis

We will implement Cabinet priorities (such as creating local jobs) by analysing data and applying interventions to supply chains throughout Wales.

We are working with supply chains to help them restructure to include local suppliers that will benefit the local economy.

Strand 6 – Marketing and engagement programme

We will join up the Welsh public sector procurement community across Wales.

We will showcase success and share good practice using modern digital technology.

Strand 7 – Digital implementation plan

We will develop a modern infrastructure for digital procurement by collaborating with our colleagues throughout the integrated Welsh public services.

We are developing a progressive future digital procurement strategy, which will include plans to maximise our investment in eSourcing, Procure 2 Pay, spend analysis, contract lifecycle management and strategic supplier management tools.

Strand 8 – New governance process

We will implement a refreshed and overarching governance process for Welsh public sector procurement that supports the delivery of Welsh Government priorities (such as Prosperity For All), as well as other public sector priorities.

Strand 9 – Evolution of NPS

We will evolve NPS into a function that is focussed on specific category management delivering practical policy integration.

We will support the development of a pipeline of contracts for Wales, and ambition to purchase innovative solutions for the Welsh public sector.

24 Cathedral Road / 24 Heol y Gadeirlan
Cardiff / Caerdydd
CF11 9LJ

Mr John Griffiths AC
Cadeirydd y Pwyllgor Cydraddoldeb,
Llywodraeth Leol a Chymunedau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd CF99 1NA

Tel / Ffôn: 029 2032 0500
Fax / Ffacs: 029 2032 0600
Textphone / Ffôn testun: 029 2032 0660
info@audit.wales / post@archwilio.cymru
www.audit.wales / www.archwilio.cymru

Cyfeirnod: AC/170/caf
Dyddiad cyhoeddi: 5 Rhagfyr 2019

Annwyl John

Ymgynghoriad ar y Bil Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru)

1. Diolch am eich llythyr ar 22 Tachwedd 2019 yn ein gwahodd i nodi barn ar y Bil Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru). Rwy'n deall yr hoffech gael sylwadau yn benodol ar ddarpariaethau'r Bil sy'n ymwneud â swyddogaeth yr Archwilydd Cyffredinol. Yn yr amser sydd ar gael, ni allaf ond roi safbwyntiau rhagarweiniol, ond rwy'n gobeithio eu bod yn ddefnyddiol. Bydd fy nghydweithwyr yn ychwanegu at ein safbwyntiau ac yn eu hegluro yn eich sesiwn ar 11 Rhagfyr 2019, a byddwn yn cyflwyno eto erbyn 3 Ionawr 2020.

Trefniadau asesu perfformiad: gofynion perfformiad

2. Rwy'n croesawu bwriad y Bil o wella'r trefniadau asesu perfformiad. Mae'n ymddangos i mi fod y ddyletswydd i barhau i adolygu perfformiad, a ddarperir yn adran 88, yn ddull mwy realistig a chydlynol na'r egwyddorion a'r dyletswyddau gwella a nodir ym Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009.
3. Bu gan fy rhagflaenydd a chydweithwyr yn Swyddfa Archwilio Cymru bryderon ers amser am gymhlethdod beichus Mesur 2009. Mae'r swyddogaethau ac egwyddorion niferus a orfodwyd gan Fesur 2009 wedi arwain rhai awdurdodau i fod o'r farn bod y gwaith gwella perfformiad yn feichus ac yn fiwrocraidd. Yn ogystal â hynny, nid yw'n eglur bod gofynion gwella perfformiad y Mesur wedi arwain at unrhyw welliannau ym mherfformiad awdurdodau, er ei bod yn anodd nodi effeithiau penodol o gofio'r amgylchedd cymhleth y mae llywodraeth leol yn gweithredu ynddo, yn enwedig o ystyried y gostyngiadau mewn cyllid. Mae'n amlwg bod angen deddfwriaeth i ddirymu gofynion Mesur 2009 a'u disodli â gofynion mwy realistig a chydlynol.
4. Byddwn yn nodi hefyd fod y Bil presennol yn llawer mwy realistig a chymesur yn hynny o beth na bil drafft llywodraeth leol Tachwedd 2015.

Hunanasesiadau

5. Er fy mod yn cydnabod buddion annog mwy o hunanymwybyddiaeth, rwyf ychydig yn amheus a fydd gofynion adran 90 yn eu hunain yn gwella ansawdd hunanasesu. Mae profiad yr "Adolygiadau Gwerth Gorau", yr oedd yn ofynnol i awdurdodau eu cynnal o dan Ddeddf Llywodraeth Leol 1999, ac yn fwy diweddar, Mesur 2009, yn dangos y gwendidau posibl yn y dull, sef diffyg gwrthrychedd a thrylwyrredd cyson; amharodrwydd i fod yn feirniadol a thuueddiad i fod yn arwynebol wrth gasglu ac asesu tystiolaeth o berfformiad; a phrinder sgiliau angenrheidiol a chapasiti i gynnal asesiadau cynhwysfawr. Nid oes gennyf unrhyw reswm i gredu bod yr awydd a'r capasiti ar gyfer hunanwerthuso gwrthrychol wedi cynyddu yn ystod y degawd diwethaf, ac nid wyf wedi fy argyhoeddi ychwaith y bydd y gofynion newydd eu hunain yn arwain at well sefyllfa.
6. Er hyn, mae'r darpariaethau newydd ar gyfer hunanasesu yn fwy syml na'r gofynion o dan Ddeddf 1999 a'r gorchymynion a'r canllawiau a wnaed o dan y Ddeddf honno, ac maent yn fwy cydlynol a chynhwysfawr na gofynion Mesur 2009. Dylai hyn fod yn ddefnyddiol wrth gysylltu asesiadau perfformiad ag ystyriaethau archwilio o'r trefniadau ar gyfer sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd (sy'n ofynnol o dan adran 17(2)(d) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004).
7. Yn olaf, byddai'n ddefnyddiol pe byddai dyddiad terfyn ar gyfer llunio hunanasesiadau o bob blwyddyn ariannol: o bosibl pedwar mis ar ôl diwedd y flwyddyn. Heb ddyddiad terfyn, ymddengys y gellid cynnal hunanasesiad o flwyddyn ariannol ar ryw adeg amhenodol yn y dyfodol.

Asesiadau Panel

8. Mae gen i rai amheumon a fydd asesiadau panel (adran 91) yn cyflawni'r amcanion a fwriedir gan Weinidogion Cymru. Gan y penodir aelodau panel gan y cynghorau y byddant yn eu hasesu, ceir perygl y bydd hunan-fudd yn tansellio gwrthrychedd aelodau'r panel. Rwyf hefyd yn pryderu y bydd cyflenwad ac argaeledd aelodau panel â'r sgiliau priodol braidd yn gyfyngedig o gofio nifer ac amseriad yr asesiadau panel sy'n ofynnol mewn unrhyw flwyddyn benodol. Rwy'n sylwi bod adran 93 yn cynnwys y ddarpariaeth i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau ynghylch penodi paneli. Gellid defnyddio rheoliadau o'r fath i bennu gofynion priodol o ran sgiliau, gwybodaeth a phrofiad aelodau panel. Serch hynny, rwy'n amheus a fyddai cronfa ddigonol o aelodau panel posibl â'r cymwysterau a'r gallu priodol ar gael.

Archwiliadau arbennig

9. Mae'n ymddangos bod darpariaethau'r Bil ar gyfer archwiliadau arbennig gan yr Archwilydd Cyffredinol (adrannau 94 i 99) yn briodol yn eu hunain. Er ei bod yn ymddangos bod y darpariaethau newydd hyn yn debyg, yn gyffredinol, i ddarpariaethau archwiliadau arbennig Mesur 2009, gan mai

pwyslais yr archwiliadau yw asesu a yw cynghorau yn cyflawni gofynion perfformiad adran 88, yn hytrach na gofynion amrywiol Rhan 1 o Fesur 2009, mae'r darpariaethau newydd hyn yn ofynnol. A dylai pwyslais cliriach y darpariaethau newydd fod yn ddefnyddiol wrth bennu cwmpas a chyflawni archwiliadau.

10. Fodd bynnag, rwyf yn pryderu mai derbyn adroddiad ar archwiliad arbennig, o dan adran 128 o'r Bil, fydd yr amod cyntaf (ynghyd â'r dewis amgen o gais diddymu) ar gyfer Gweinidogion Cymru wrth wneud rheoliadau ailstrwythuro. Rwy'n sylweddoli nad yw hwn yn sbardun syml, gan mai'r pedwerydd amod yw bod yn rhaid i Weinidogion Cymru fod yn fodlon nad yw llywodraeth leol effeithiol a chyfleus yn debygol o gael ei chyflawni yn yr ardal oni bai y gwneir rheoliadau ailstrwythuro ganddi. Er hynny, â chysylltiad o'r fath â rheoliadau ailstrwythuro, rwy'n credu bod perygl gwirioneddol y bydd y trefniadau yn effeithio ar annibyniaeth yr Archwilydd Cyffredinol gan danseilio effeithiolrwydd archwilio ehangach a ffydd a hyder y cyhoedd yn y dull o reoli arian cyhoeddus.
11. Mae hyn yn arbennig o wir pan fo Gweinidogion Cymru yn gwneud cais am archwiliad o gyngor y bu damcanu am ailstrwythuro posibl ynddo. Yn dilyn cais, gallai'r Archwilydd Cyffredinol fod mewn sefyllfa anodd: cael ei ystyried yn asiant ar ran Gweinidogion Cymru wrth hwyluso newid a hynny yn groes i wrthwynebiad lleol neu o ochri â'r buddiannau lleol yn groes i ddymuniadau Gweinidogion Cymru.
12. Nid wyf ychwaith o'r farn bod yr amodau a nodir yn adran 128 yn ddigonol nac yn ddefnyddiol i ddarparu sail gadarn ar gyfer penderfynu ar reoliadau ailstrwythuro. Heblaw am adroddiadau archwilio arbennig (neu geisiadau diddymu), yr unig bethau a geir yw ymgynghoriad, rhybudd a dyfarniad Gweinidogion Cymru. Mae'n ymddangos bod canolbwyntio ar yr amodau hyn yn debygol o arwain at esgeuluso ystyriaeth o faterion perthnasol ehangach, megis barn poblogaeth yr ardal.
13. Drwy gynnwys archwiliadau arbennig yn amod ar gyfer gwneud rheoliadau ailstrwythuro, gall cynnal archwiliad arbennig fod yn broses eithaf anodd. Ceir y posibilrwydd o lai o gydweithredu a her eang i'r broses archwilio, a all ymestyn i adolygiad barnwrol. Byddai hyn yn arwain at gostau sylweddol i Swyddfa Archwilio Cymru.
14. Rwy'n pryderu hefyd fod y darpariaethau ar gyfer ffioedd yn adran 100 o'r Bil yn cynnwys gwaharddiad llym ar ffioedd sy'n uwch na chost lawn y gweithgareddau y maent yn berthnasol iddynt. Mae hyn yn ychwanegu at y problemau presennol yn sgil Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 sy'n gwahardd ffioedd rhag bod yn uwch na chost lawn bob swyddogaeth ym mhob corff y maent yn berthnasol iddynt. Gan fod gwaith yr Archwilydd Cyffredinol yn cynnwys llawer o wahanol swyddogaethau statudol—mwy na dwsin yn achos un archwiliad llywodraeth leol—mae hyn yn arwain at faich gweinyddol sylweddol o ran amser yn cofnodi ac yn anfonebu. Bydd y Pwyllgor yn ymwybodol bod y Pwyllgor Cyllid yn rhoi ystyriaeth ar wahân i'r rheol "dim mwy na'r gost lawn", sydd ar hyn o bryd yn llywodraethu'r broses

o godi ffioedd archwilio, ac a ddylid ei disodli â gofyniad mwy ymarferol i ffioedd a gwariant gyfateb â'i gilydd yn fras dros amser er mwyn lleihau cymhlethdod ffioedd a'r modd o'u gweinyddu.

Cydgysylltu rhwng rheoleiddwyr

15. Mae ystyried yr angen i gydgysylltu yn amlwg yn ddymunol. Fodd bynnag, mae'r gofynion eang yn adran 118 o'r Bil, yn arbennig y gofyniad i lunio amserlenni ar gyfer pob cyngor i arfer swyddogaethau, yn or-gyfarwyddol, yn anymarferol yn gyffredinol ac yn ddiangen. Er enghraifft, mae llawer o arolygiadau gan AGC ac Estyn yn rhai byr-rybudd er mwyn bod yn effeithiol, ac felly nid yw'n briodol pennu amserlen benodol ar gyfer y rhain. Mae gennyf gytundeb strategol ar waith eisoes ag AGC, Estyn ac AGIC er mwyn ceisio cydweithredu a chydgyssylltu trwy "Arolygu Cymru". Mae hwn yn gweithredu'n dda ar lefel strategol a gweithredol, ac rwyf felly o'r farn bod cyfarwyddyd adran 118 yn ddiangen.
16. Rwyf yn pryderu hefyd y gall adran 118 fod y tu hwnt i gymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad. Mae hyn oherwydd bod yr adran yn ei gwneud yn ofynnol i'r Archwilydd Cyffredinol ystyried yr angen i gydweithredu wrth arfer swyddogaethau, sy'n gyfystyr ag addasu trwy gyfrwng diwygiad ymhlyg i adran 8(1) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013. Mae Adran 8(1) o Ddeddf 2013 yn nodi bod gan yr Archwilydd Cyffredinol ddisgresiwn llwyr wrth arfer ei swyddogaethau ac nad yw'n destun cyfarwyddyd gan Weinidogion Cymru. Mae'n ymddangos felly fod adran 118 yn groes i'r gwaharddiad a geir yn adran 108(6)(a) a pharagraff 5 o Ran 1 o Atodlen 7B i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006, sy'n diogelu adran 8(1) o Ddeddf 2013 rhag diwygiadau. Rwy'n cydnabod bod adran 118 o'r Bil yn rhannol yn ailddatganiad o adran 23 o Fesur 2009. Fodd bynnag, mae Deddf 2013 yn ddilynol i Fesur 2009, felly mae ei darpariaethau yn drech—nid oedd adran 23 o Fesur 2009 bellach yn ddilys yn dilyn cychwyn Deddf 2013, felly ni ellir ei hailddatgan.

Pŵer cymhwysedd cyffredinol

17. Yn fy marn i, mae'n briodol darparu pŵer cymhwysedd cyffredinol i awdurdodau lleol, mewn egwyddor. Bu dryswch mewn cynghorau cymuned ac awdurdodau unedol yng Nghymru ynghylch a yw'r pŵer cymhwysedd cyffredinol a ddarperir gan Ddeddf Lleoliaeth 2010 yn berthnasol. Dylai darpariaeth yng Nghymru gynorthwyo i atal dryswch o'r fath yn y dyfodol.
18. Fodd bynnag, rwyf o'r farn na ddylai'r disgwyliaid ar gyfer hyblygrwydd y pŵer cymhwysedd cyffredinol fod yn rhy uchel. Nid yw'n bŵer i wneud unrhyw beth y gall unigolion ei wneud yn unig; mae'n destun cyfyngiadau sylweddol, megis terfynau ar daliadau, cyfyngiadau ar bŵer cyn cychwyn, cyfyngiadau cyn ac ar ôl cychwyn, ac egwyddorion cyfraith gyhoeddus. Bydd angen i awdurdodau dreulio amser arbenigol yn gwirio cyfyngiadau. Wedi dweud hynny, mae'r pŵer cymhwysedd cyffredinol yn darparu rhywfaint o ryddid ychwanegol a all fod yn ddefnyddiol mewn rhai amgylchiadau.

19. Fodd bynnag, rwyf yn pryderu rhywfaint, gan nad oes llawer o gynghorwyr arbenigol fforddiadwy â chymwysterau priodol mewn cyfraith gyhoeddus ar gael i gynghorau cymuned, y gall fod cynnydd mewn prosiectau amhriodol a gynhelir gan gynghorau o'r fath. Mae'n bosibl y bydd y pwyllgor yn ymwybodol fy mod wedi cyflwyno sawl adroddiad er budd y cyhoedd yn 2019 ynghylch gwariant anghyfreithiol ar brosiectau.
20. Rwy'n sylwi bod adran 43 o'r Bil drafft yn ei gwneud yn ofynnol i gynghorau cymuned ystyried canllawiau a gyflwynwyd gan Lywodraeth Cymru ynghylch arfer pŵer cymhwysedd cyffredinol. Rwyf o'r farn bod hyn yn briodol: bydd canllawiau o'r fath yn bwysig iawn, gan nad yw llawer o gynghorau cymuned yn gyfarwydd â'r cyfyngiadau cymhwysedd a nodir ym Mhennod 1 o Ran 2 o'r Bil a gan egwyddorion cyfraith gyhoeddus.
21. ran darpariaeth y Bil drafft ar gyfer y defnydd o farn archwilio wrth bennu cymhwysedd cynghorau cymuned (adran 37), dylwn nodi, er bod barn o'r fath yn berthnasol i alluoedd cyrff o ran llywodraethu a rheoli ariannol, nid bwriad gwaith archwilio yw rhoi sicrwydd ynghylch a yw cyngor yn cyflawni gofynion cymhwysedd. Nid yw'r darpariaethau archwilio yn adran 17 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 yn ei gwneud yn ofynnol i archwiliadau ymdrin ag addasrwydd o ran cymhwysedd cyffredinol.
22. Os yw barn archwilio i fod yn gwbl briodol o ran pennu a oes gan gyngor gymhwysedd, bydd angen diwygio cwmpas gwaith archwilio. Bydd hyn yn cynyddu ffioedd archwilio cynghorau cymuned (neu bydd angen eu hariannu mewn modd arall). Yn hytrach na gwneud hwn yn ofyniad cyffredinol ar gyfer pob archwiliad, gallai fod yn fwy cost-effeithiol pe byddai darpariaeth yn ei gwneud yn ofynnol i gynghorau cymuned sicrhau adroddiadau penodol ar addasrwydd o ran cymhwysedd. Gellid darparu adroddiadau o'r fath ar sail cytundeb o dan adran 19 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013.

Cyd-bwyllgorau Corfforaethol

23. Mae'n ymddangos i mi fod Cyd-bwyllgorau Corfforaethol wedi'u cynnwys yn y diffiniad o gydbwyllgorau a nodir yn adran 12 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004. Fodd bynnag, nid yw'r Bil na'r Memorandwm Esboniadol yn gwneud hyn yn glir. Byddai'n ddefnyddiol pe byddai hyn yn cael ei egluro. O dan unrhyw amgylchiadau, yn enwedig os ydynt yn dal asedau, bydd angen i Gyd-bwyllgorau Corfforaethol baratoi cyfrifon ac i'r rhain gael eu harchwilio.
24. Mae'n bosibl y bydd y Pwyllgor yn dymuno nodi fy mod i, a fy rhagflaenydd, wedi nodi sylwadau yn aml ynghylch cymhlethdod y strwythurau a'r camau llywodraethu ar dirwedd gwasanaethau cyhoeddus Cymru. Nid wyf yn gwbl glir o'r darpariaethau yn Rhan 5 o'r Bil, na'r memorandwm esboniadol, a fydd hyn yn gwella neu'n gwaethygu cymhlethdod. Bydd angen ystyried yn ofalus, drwy ganllawiau a rheoliadau, i sicrhau bod cydlynid, integreiddiad ac effeithlonrwydd priodol wrth arfer y darpariaethau hyn.
25. Priodoldeb pwerau i greu is-ddeddfwriaeth, a goblygiadau ariannol y Bil.

26. Nid yw'n bosibl yn yr amser sydd ar gael i roi sylwadau wedi'u hystyried yn briodol ar briodoldeb pwerau yn y Bil i Weinidogion Cymru greu is-ddeddfwriaeth. Yn yr un modd, nid yw'n bosibl yn yr amser sydd ar gael i ystyried yn briodol oblygiadau ariannol y Bil fel y nodir yn y Memorandwm Esboniadol. Fe wnawn, er hyn, geisio darparu sylwadau o'r fath erbyn 3 Ionawr 2020.
27. ystyried diddordeb y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus mewn materion megis cymhwysedd cynghorau cymuned a fy sylwadau ar y drefn arfaethedig ar gyfer archwiliadau arbennig, rwyf yn anfon copi o'r llythyr hwn at gadeiryddion y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a'r Pwyllgor Cyllid.
28. Mae fy nghydweithwyr a minnau yn barod iawn i gynorthwyo'r Pwyllgor wrth fwrw ymlaen, a gobeithio bod y deunydd hwn o gymorth i chi.

Yn gywir

Adrian Crompton

ARCHWILYDD CYFFREDINOL CYMRU

cc: Mr Llyr Gruffydd AC, Cadeirydd, Pwyllgor Cyllid
Mr Nick Ramsay AC, Cadeirydd, Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus

Public Accounts Committee: Inquiry into Waste Management

Additional information from Natural Resources Wales: Distributed Modular Gasification technology.

During the evidence session with Natural Resources Wales on 4 November they agreed to send some additional information on Distributed Modular Gasification technology.

NRW understand that Distributed Modular Gasification (DMG) is an emerging technology for the treatment of waste. It operates in a similar way to a traditional gasification plant. Gasification is an Advanced Thermal Treatment technology that is characterised by the partial oxidation of the feed stock. Oxygen is added, but not in sufficient quantities to allow the substance to be completely oxidised and full combustion to occur. The partial combustion results in the production of 'Syngas' which can be used to substitute natural gas, chemicals, fertilisers, transportation fuels and hydrogen. The gas in the DMG technology is then subjected to further treatment to extract hydrogen for commercial purposes.

Under the Environment Permitting Regulations; certain activities are regulated by Natural Resources Wales for example, Part A(1) installations and Part A(2) installations and Part B activities are regulated by the relevant local authority. The information currently available for this technology does not contain sufficient detail to identify who is the most appropriate regulatory authority.

NRW do not offer an opinion on one type of plant over another. The recently published Waste Incineration and Energy from Waste Best Available Techniques Reference Document sets out minimum standards operators must adhere to. This guidance applies to gasification plants and other emerging technologies, as well as traditional incineration processes. If an application for an Environmental Permit that we are responsible for regulating is received, we would assess technology against the standards set out in the relevant guidance as part of our determination process, in line with the Environmental Permitting Regulations. We will continue to work with local authorities to share technical understanding and ensure an appropriate level of regulation is applied.

The introduction of restrictions on certain types of separately collected materials going to Energy from Waste facilities, such as proposed in the Wales Environment Bill may impact on the viability of this kind of technology. As highlighted in our evidence to the Public Accounts Committee whilst recycling and recovery of

unavoidable waste generated is important, preventing and reusing waste is the most sustainable option. Energy from waste initiatives can form part of an integrated network of waste installations for disposal of residual waste and the recovered energy can make a useful contribution to our energy needs, however they should not be viewed as a substitute for the prevention or minimisation of waste.

December 2019

Shan Morgan
Ysgrifennydd Parhaol
Permanent Secretary

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

N Ramsay AC
Cadeirydd y Pwyllgor
Y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus
Cynulliad Cenedlaethol Cymru

09 Rhagfyr 2019

Aunwyl Mr Ramsay,

Defnydd Mewnol y Gymraeg yn Llywodraeth Cymru

Yng nghyfarfod y Pwyllgor ar 11 Tachwedd fe gynhigiais ddiweddariad i'r Pwyllgor ar ein gwaith i ddatblygu defnydd y Gymraeg yn fewnol yn Llywodraeth Cymru.

Dros y misoedd diwethaf mae gwaith sylweddol wedi mynd rhagddo i ddatblygu ein polisi yn y maes yma. Erbyn hyn mae strategaeth wedi'i greu ar ffurf drafft a chaiff hwn ei gyflwyno i'r Prif Weinidog a Gweinidog y Gymraeg a Chysylltiadau Rhyngwladol. Byddwn yn mynd ati, unwaith i ni gael eu cydsyniad i ymgynghori gyda'r undebau llafur a'n rhwydweithiau staff i gael eu hymateb ac i ddatblygu'r strategaeth ymhellach. Bydd fy nhîm rheoli wedyn yn trafod y strategaeth er mwyn rhoi sêl bendith terfynol iddo. Yn y cyfamser, mae cynrychiolwyr o blith yr undebau llafur a chynrychiolwyr o'n rhwydweithiau staff wedi bod yn allweddol yn y gwaith o ddatblygu'r strategaeth o'r dechrau'n deg, ac wedi cyfrannu'n helaeth at y trafodaeth sydd wedi ffurfio'r polisi.

Yn ogystal â hyn, bu ffrydiau gwaith yn cwrdd dros y misoedd diwethaf i ddatblygu gwahanol elfennau o'r strategaeth. Roedd y rhain yn cynnwys ffrwd waith recriwtio, ffrwd waith hyfforddiant, ffrwd waith technoleg gwybodaeth, ffrwd waith newid ymddygiad a ffrwd waith ystadegau a ffactorau allanol. Rydym wedi tynnu ar arbenigedd ar draws y sefydliad i arwain y ffrydiau hyn, ac wrth ddrafftio'r strategaeth derfynol mae'r gwaith yma wedi dod ynghyd.

Canlyniad hyn oll yw ein bod yn datblygu strategaeth fydd yn rhan ganolog o'n strategaeth pobl corfforaethol ar gyfer y pum mlynedd nesaf, 2020-2025. Bydd y cam

Parc Cathays • Cathays Park Ffôn • Tel 0300 025 3289
Caerdydd • Cardiff PS.PermanentSecretary@llyw.cymru
CF10 3NQ Gwefan • Website: www.llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. Dilynwch y ddolen i gael arweiniad ar sut fyddwn yn trin a defnyddio'ch data, yn unol â'r Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?skip=1&lang=cy>

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding. Please follow the link for guidance on how we will handle & use your data, in accordance with the General Data Protection Regulations. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?lang=en>

Shan Morgan
Ysgrifennydd Parhaol
Permanent Secretary

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

yma yn gwreiddio'r strategaeth yn ein gweledigaeth ar gyfer y sefydliad yn ehangach, ac yn golygu bydd y Gymraeg yn ganolog i'n penderfyniadau wrth ddatblygu'r gweithlu i'r dyfodol.

Bydd y strategaeth gyntaf yma yn cwmpasu'r cyfnod hyd at 2025 a fydd yn rhoi cyfle i ni werthuso'r gwaith yn ystod y cyfnod cyntaf hwn, cyn pennu strategaeth newydd ar gyfer y pum mlynedd dilynol. Ond, mae'n gweledigaeth ni'n un hir dymor wrth gwrs. Gyda chymorth ein hystadegwyr a'r ffrwd waith berthnasol, rydym yn edrych hefyd tuag at 2050, i bennu'r cerrig milltir sydd angen eu gosod er mwyn cyrraedd ein nod o drawsnewid arfer weithio'r sefydliad erbyn hynny.

Byddaf yn falch i gyflwyno'r gwaith hyn mewn rhagor o fanylder i'r Pwyllgor yn dilyn ein proses fewnol o dderbyn cydsyniad ac ymgynghori gyda staff. Bydd y strategaeth newydd ar waith erbyn diwedd Ebrill 2020.

Yn gywir,

Shan Morgan
Ysgrifennydd Parhaol/ Permanent Secretary
Llywodraeth Cymru/ Welsh Government

BUDDSODDWRYR | **INVESTORS**
MEWN POBL | **IN PEOPLE**

Parc Cathays • Cathays Park
Caerdydd • Cardiff
CF10 3NQ

Ffôn • Tel 0300 025 3289
PS.PermanentSecretary@llyw.cymru
Gwefan • Website: www.llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. Dilynwch y ddolen i gael arweiniad ar sut fyddwn yn trin a defnyddio'ch data, yn unol â'r Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?skip=1&lang=cy>

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding. Please follow the link for guidance on how we will handle & use your data, in accordance with the General Data Protection Regulations. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?lang=en>

Shan Morgan
Ysgrifennydd Parhaol
Permanent Secretary

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

N Ramsay, AC
Cadeirydd, y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

10 Rhagfyr 2019

Anwyl Mr Ramsay,

At ba ddiben y prynwyd y cyffur gwrthfeirysol Relenza yn 2008/09?

Mae Relenza yn un o ddau gyffur gwrthfeirysol yn y cyflenwad os digwydd pandemig a fyddai'n cael ei ddefnyddio'n bennaf i drin unigolion sydd wedi cael eu heintio â feirws y fflw pandemig, a Tamiflu yw'r llall. Mae Relenza a Tamiflu, ill dau, yn angenrheidiol oherwydd rydym wedi gweld bod gan rai mathau o'r fflw ymwrthedd i Tamiflu. Felly, er mai ail ddewis yw Relenza i bob pwrpas, mae'n angenrheidiol cael cyflenwad ohono rhag ofn y daw mathau penodol o'r fflw yn fwy cyffredin nag eraill mewn pandemig.

Y rhagdybiaethau clinigol yw y byddai cyffuriau gwrthfeirysol ar gyfer rhoi triniaeth mewn pandemig yn arwain at ostyngiad o 50% yn y tebygolrwydd y bydd unigolion yn cael eu hanfon i'r ysbyty neu'n marw. Byddai'r cyffuriau hyn yn cael effaith gymedrol ar y raddfa drosglwyddo hefyd, a fyddai'n cyd-fynd â gostyngiad o 60% o ran pa mor heintus yw'r fflw o ddechrau'r driniaeth, gyda'r driniaeth yn dechrau 24 awr ar ôl y symptomau cyntaf.

Gobeithio bod hyn yn ymateb i'ch pryderon.

Yn gywir,

Shan Morgan
Ysgrifennydd Parhaol/ Permanent Secretary
Llywodraeth Cymru/ Welsh Government

BUDDSODDWRYR | **INVESTORS**
MEWN POBL | **IN PEOPLE**

Parc Cathays • Cathays Park Ffôn • Tel 0300 025 3289
Caerdydd • Cardiff PS.PermanentSecretary@gov.wales
CF10 3NQ Gwefan • Website: www.gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. Dilynwch y ddolen i gael arweiniad ar sut fyddwn yn trin a defnyddio'ch data, yn unol â'r Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?skip=1&lang=cy>

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding. Please follow the link for guidance on how we will handle & use your data, in accordance with the General Data Protection Regulations. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?lang=en>

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Nick Ramsay AC
Cadeirydd - Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd,
CF99 1NA

10 Rhagfyr 2019

Annwyl Gadeirydd

Yn ystod cyfarfod y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus ar 18 Tachwedd 2019, cytunais i roi rhagor o wybodaeth i'r Pwyllgor fel a nodir isod.

Y Bwletin Ystadegau Gwastraff Trefol diweddaraf i alluogi Aelodau i weld y data diweddaraf ar faint o wastraff a deunyddiau y gellir eu hailgylchu a gasglwyd

Gellir gweld y ffigurau ailgylchu a gyhoeddwyd ar gyfer chwarter cyntaf 2019 (Ebrill-Mehafin) ar y ddolen ganlynol. Ar 67%, mae'r gyfradd ailgylchu yr uchaf ar gyfer ailgylchu trefol chwarterol i'w gofnodi erioed yng Nghymru.

https://llyw.cymru/adroddiad-rheoli-gwastraff-trefol-awdurdod-lleol-ebriill-i-mehafin-2019?_ga=2.7278192.37644039.1575993070-275369678.1569850781

Rwyf hefyd yn atodi dolen at y data ailgylchu ystadegol blynyddol ar gyfer 2018-19.

<https://llyw.cymru/sites/default/files/statistics-and-research/2019-10/llesiant-cymru-2018-474.pdf>

Manylion y dull a gymerwyd gan Gyngor Abertawe wrth gyhoeddi hysbysebion i ddeiliaid tai o dan Adran 46 Deddf Diogelu'r Amgylchedd 1990

Mae'n bosibl gweld manylion cynllun "Nid fan hyn" Cyngor Abertawe, gan gynnwys y daflen sy'n cael ei defnyddio gan y Cyngor, drwy'r ddolen ganlynol.

<https://www.abertawe.gov.uk/nidfanhyn>

Parc Cathays • Cathays Park
Caerdydd • Cardiff
CF10 3NQ

Er gwybodaeth, rwyf hefyd yn atodi dolen at erthygl am y cynllun a ymddangosodd yn The Guardian yn gynharach eleni.

<https://www.theguardian.com/environment/2019/mar/10/rubbish-police-check-bin-bags-drive-up-recycling-rates-swansea-fines>

Mae croeso ichi gysylltu os y gall fy nhîm neu minnau helpu gydag unrhyw beth arall.

Gyda phob dymuniad da dros yr ŵyl.

Yn gywir

ANDREW SLADE

Cyfarwyddwr Cyffredinol

Grŵp yr Economi, Sgiliau a Chyfoeth Naturiol

Eitem 2.9

Cyfarwyddwr Cyffredinol Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol/
Prif Weithredwr GIG Cymru
Grŵp Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol

Director General Health and Social Services/
NHS Wales Chief Executive
Health and Social Services Group

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Nick Ramsay AC
Cadeirydd
Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

10 Rhagfyr 2019

Annwyl Mr Ramsay,

Rheoli Meddyginiaethau

Yn dilyn eich llythyr dyddiedig 15 Chwefror, gofynnodd i mi ysgrifennu at y Pwyllgor eto i roi'r wybodaeth ddiweddaraf iddynt ar nifer o ymatebion Llywodraeth Cymru i adroddiad yr Ymchwiliad Rheoli Meddyginiaethau.

Mae'r ddogfen amgaaedig yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf ar gynnydd y camau gweithredu sy'n weddill.

Yn gywir

Dr Andrew Goodall

cc: Andrew Evans, Prif Swyddog Fferyllol, Llywodraeth Cymru
Blwch Postio CGU
Blwch Postio'r Cabinet

Ymateb i'r argymhellion a gynhwysir yn adroddiad Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus Cynulliad Cenedlaethol Cymru sy'n dwyn y teitl Rheoli Meddyginiaethau

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Argymhelliad	Ymateb Llywodraeth Cymru	Diweddariad	Cwblhawyd/ Parhaus
<p>Argymhelliad 1. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn llunio adroddiad blynyddol yn manylu gwybodaeth am welliannau wrth reoli meddyginiaethau ar draws y Byrddau Iechyd, i gynyddu atebolrwydd a sicrhau bod proffil rheoli meddyginiaethau yn parhau i fod yn uchel ar agenda Byrddau Iechyd.</p> <p>Derbyn</p>	<p>Nid ydym yn ystyried y broses o gyhoeddi adroddiad blynyddol ychwanegol gan Lywodraeth Cymru fel y dull mwyaf priodol o gyflawni amcanion y Pwyllgor. Fel dewis amgen i gyhoeddi adroddiad blynyddol ychwanegol gan Lywodraeth Cymru, byddwn yn gofyn i Grŵp Strategaeth Meddyginiaethau Cymru Gyfan (AWMSG) wneud gwaith i lywio a datblygu ei adroddiad blynyddol cyfredol ac adrodd chwarterol ar gynnydd yn erbyn dangosyddion rhagnodi cenedlaethol i sicrhau bod y cynnwys a'r fformat yn fwy perthnasol a hygyrch i aelodau Bwrdd cyrff y GIG.</p> <p>Caiff y gwaith hwn ei gwblhau mewn pryd ar gyfer cyhoeddi adroddiad blynyddol AWMSG ar gyfer 2018-19.</p> <p>Yn ogystal, byddwn yn parhau i ddatblygu dangosyddion rheoli meddyginiaethau fel rhan o Fframwaith Cyflawni GIG Cymru</p>	<p>Ysgrifennodd y Prif Swyddog Fferyllol a'r Dirprwy Brif Swyddog Meddygol at Brif Weithredwyr y byrddau iechyd ar 16 Hydref, i'w hysbysu bod yr adroddiadau wedi'u cyhoeddi ar wefan Uned Cymorth Rhagnodi Dadansoddol Cymru i'r GIG (WAPSU)</p> <p>https://www.awttc.org/annual-prescribing-reports-2018%E2%80%932019.</p> <p>Mae'r adroddiadau hyn yn rhoi crynodeb o gynnydd pob bwrdd iechyd i wella'r broses ragnodi yn erbyn wyth mesur yn y pedwar maes â blaenoriaeth a nodir gan Lywodraeth Cymru, sef: presgripsiynu diogel; stiwardiaeth gwrthficrobaidd; effeithlonrwydd ariannol; a</p>	<p>Cwblhawyd</p> <p>(Bydd WAPSU yn parhau i ddarparu'r adroddiad hwn yn flynyddol)</p>

Tudalen y pecyn 23

Argymhelliad	Ymateb Llywodraeth Cymru	Diweddariad	Cwblhawyd/ Parhaus
	ac yn rhoi'r atebolrwydd o ran perfformiad yn erbyn y fframwaith ar gyrf GIG.	<p>mynediad at feddyginiaethau. Mae adroddiad unigol cymharol ar gael ar gyfer pob bwrdd iechyd, sy'n nodi eu safle a'u cynnydd ers y flwyddyn flaenorol o gymharu â'r byrddau iechyd eraill, yn erbyn cyfres o fesurau cyffredin</p> <p>Bwriad yr adroddiadau yw rhoi cipolwg ar gynnydd y byrddau iechyd, gan roi crynodeb o ansawdd a diogelwch presgripsiynu yn erbyn nifer o fesurau. Yn eu llythyr at y Prif Weithredwyr, nododd y Prif Swyddog Fferyllol a'r Dirprwy Brif Swyddog Meddygol mai'r disgwyliad sylfaenol ym mhob achos fyddai bod yr adroddiadau'n cael eu dosbarthu i aelodau'r bwrdd, ac yn cynnig cyfleoedd iddyn nhw neu i'r pwyllgor Ansawdd a Diogelwch, graffu ar y cynnwys.</p>	

Argymhelliad	Ymateb Llywodraeth Cymru	Diweddariad	Cwblhawyd/ Parhaus
<p>Argymhelliad 3. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn pennu cynllun i wneud y defnydd gorau o adnoddau fferyllfeydd, gan gynnwys datblygu modiwlau i'w cyflenwi fel rhan o Dewis Fferyllfa a galluogi fferyllwyr annibynnol. Dylai'r cynllun hwn adeiladu ar yr argymhellion yn adroddiad y Gymdeithas Fferyllol Frenhinol.</p> <p>Derbyn</p>	<p>Byddwn yn gweithio gyda Gwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru a byrddau iechyd i ddatblygu modiwlau eraill fel rhan o Dewis Fferyllfa sy'n cefnogi fferyllwyr cymunedol sy'n darparu amrywiaeth gynyddol o wasanaethau clinigol. I'r perwyl hwnnw, mae modiwlau eraill yn cael eu datblygu o fewn Dewis Fferyllfa i gefnogi'r gwasanaeth atal cenhedlu brys cenedlaethol a gwasanaeth profi a thrin dolur gwddf gan fferyllfeydd cymunedol. Bwriedir i'r ddau fodiwl fod ar gael yn ddiweddarach yn 2018-19. Yn ogystal â modiwlau sy'n cefnogi gwaith comisiynu gwasanaethau, mae'r rhaglen Dewis Fferyllfa yn cael ei datblygu i wella cyfathrebu rhwng fferyllfeydd cymunedol a darparwyr eraill y GIG. Ymhlith y datblygiadau hyn mae trosglwyddo llythyrau electronig o fferyllfeydd i feddygon teulu a gofal eilaidd (i'w cyflawni erbyn mis Mawrth 2019), a systemau i ganiatáu i wasanaeth 111 GIG Cymru atgyfeirio cleifion priodol at fferyllfa gymunedol.</p> <p>Mae rhagnodi annibynnol gan fferyllwyr wedi cynyddu'n sylweddol dros y blynyddoedd diwethaf, wedi'i hwyluso gan</p>	<p>Mae cyllid gwerth £0.7m yn parhau i fod ar gael i fyrdau iechyd o dan y Fframwaith Contract Fferylliaeth Gymunedol eto yn 2019-20 i gefnogi safleoedd rhagnodi annibynnol presennol a chynyddu nifer y dulliau braenaru rhagnodi annibynnol ledled Cymru.</p> <p>Mae Fferylliaeth Gymunedol Cymru wedi cytuno ar fanyleb gwasanaeth, ac aeth y safleoedd braenaru rhagnodi annibynnol cyntaf yn fyw ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr ym mis Hydref 2019. Disgwylir i wasanaethau mewn byrddau iechyd eraill ddechrau cyn diwedd 2019-20 pan fydd fferyllwyr wedi cwblhau eu hyfforddiant rhagnodi annibynnol.</p> <p>Yn ogystal â'r 45 o fferyllwyr a ddechreuodd ar hyfforddiant rhagnodi</p>	<p>Parhaus - cyllid yn cael ei ddarparu hyd at fis Mawrth 2020</p>

Argymhelliad	Ymateb Llywodraeth Cymru	Diweddariad	Cwblhawyd/ Parhaus
	<p>y cynnydd mewn swyddi ym mhraetisau meddygon teulu. Ym mis Ionawr 2018 ym maes gofal sylfaenol, rhoddodd 65 o fferyllwyr-ragnodwyr annibynnol 50,484 o bresgripsiynau o 111 o bractisau meddygon teulu. Dyma gynnydd o 150 y cant yn nifer y fferyllwyr-ragnodwyr annibynnol sy'n weithgar, cynnydd o 640 y cant yn nifer y presgripsiynau gan fferyllwyr-ragnodwyr a chynnydd o 171 y cant yn nifer y practisau meddygon teulu sy'n defnyddio fferyllwyr-ragnodwyr annibynnol yn y ddwy flynedd ers mis Ionawr 2016.</p> <p>Ym mis Ebrill, cadarnhawyd cyllid er mwyn i hyd at 100 o fferyllwyr cymunedol ymgymryd â chyrsgiau rhagnodi annibynnol yn y ddwy flynedd nesaf ac i ddarparu cyllid i fyrddau iechyd ar gyfer cefnogi'r gwaith o sefydlu hyd at 40 o safleoedd braenaru ar gyfer presgripsiynau annibynnol mewn fferyllfeydd cymunedol.</p> <p>Byddwn yn gofyn i Bwyllgor Fferyllol Cymru weithio gyda rhanddeiliaid, gan gynnwys y Gymdeithas Fferyllol Frenhinol, i ddatblygu cynllun sy'n</p>	<p>annibynnol yn 2018-19, mae cyllid ar gael i gefnogi hyd at 50 yn rhagor yn 2019-20.</p> <p>Mae gwasanaeth Dewis Fferyllfa bellach ar gael yn 98% o fferyllfeydd cymunedol ar draws Cymru, ac mae gwaith yn mynd rhagddo i ddatblygu a chyflwyno gwasanaethau newydd megis y gwasanaeth profi a thrin dolur gwddf newydd.</p> <p>Mae Pwyllgor Fferyllol Cymru wedi cwblhau ei waith o ddisgrifio uchelgeisiau'r proffesiwn fferyllol ar gyfer rolau'r dyfodol. Mae'r adroddiad Fferylliaeth: Cyflawni Cymru Iachach yn disgrifio'r camau y bydd y proffesiwn fferyllol yn eu cymryd rhwng nawr a 2030. Mae'r Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol wedi cytuno i sefydlu Bwrdd Cyflawni i gydlynu'r camau angenrheidiol o bob rhan o'r</p>	

Argymhelliad	Ymateb Llywodraeth Cymru	Diweddariad	Cwblhawyd/ Parhaus
	disgrifio rolau gweithwyr fferyllol proffesiynol yng Nghymru yn y dyfodol a'r camau i'w cymryd gan yr holl randdeiliaid er mwyn manteisio i'r eithaf ar y defnydd ohonynt. Caiff y cynllun ei gwblhau ddechrau 2019-20.	proffesiwn fferyllol yng Nghymru. Bydd y Bwrdd yn cyfarfod yn gynnar yn 2020.	
<p>Argymhelliad 6. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn diwygio'r contract fferyllfa gymunedol i gyflawni'r newidiadau angenrheidiol i wireddu potensial llawn y sector fferyllol a gwireddu'r nod o symud o gyfres o drefniadau yn seiliedig ar nifer i ansawdd, a gweithredu amserlenni.</p> <p>Derbyn</p>	Ym mis Hydref 2016, cyhoeddais fwriad Llywodraeth Cymru i wneud trefniadau contract newydd ar gyfer fferyllfeydd cymunedol sy'n sicrhau yn y dyfodol y byddant yn darparu amrywiaeth ehangach o wasanaethau sy'n canolbwyntio ar elfennau clinigol ac yn dangos ymrwymiad i wella ansawdd gwasanaethau. Yn 2017-18, cyflwynwyd trefniadau contract newydd a oedd yn cynnwys 1) cyllid cynyddol ac wedi'i neilltuo ar gyfer comisiynu gwasanaethau clinigol ychwanegol yn lleol gan fyrddau iechyd; 2) cyllid i gefnogi cydweithredu rhwng fferyllwyr a gweithwyr gofal iechyd proffesiynol eraill; a 3) cynllun ansawdd a diogelwch newydd ar gyfer fferyllfeydd cymunedol. Cafodd y newidiadau eu cyllido drwy aiddosbarthu £3.5 miliwn o gyllid contract	<p>Gwelwyd cynnydd o 130% yn y cyllid i gefnogi'r gwaith o gomisiynu a darparu gwasanaethau clinigol sy'n ychwanegu gwerth gan fferyllfeydd cymunedol ers 2016-17 (o £3.9m i £9.0m erbyn diwedd 2019-20).</p> <p>Mae hyn wedi arwain at fferyllfeydd yn darparu ystod ehangach o wasanaethau, a mynediad mwy cyson at wasanaethau sydd eisoes wedi'u sefydlu gan gynnwys gwasanaethau cenedlaethol sy'n ymwneud ag anhwylderau cyffredin, brechiad rhag y fflw a rhoi'r gorau i smygu, sydd bellach</p>	Cwblhawyd

Argymhelliad	Ymateb Llywodraeth Cymru	Diweddariad	Cwblhawyd/ Parhaus
	<p>o drefniadau sydd wedi'u llywio gan faint (h.y. rhagnodi) i'r elfennau newydd sy'n canolbwyntio ar ansawdd.</p> <p>Ar gyfer 2018-19, daethpwyd i gytundeb â Fferylliaeth Gymunedol Cymru i ailddosbarthu £3 miliwn pellach i gefnogi comisiynu gwasanaethau pellach, i gryfhau ac ymestyn cydweithredu a chynlluniau ansawdd a diogelwch ac i ddatblygu'r gweithlu fferylliaeth gymunedol.</p> <p>Byddwn yn parhau i bontio i'r trefniadau contract newydd ar gyfer fferylliaeth gymunedol drwy negodiadau blynyddol, a bydd y trefniadau newydd ar waith yn llawn erbyn diwedd 2020-21.</p>	<p>ar gael fel mater o drefn ym mhob bwrdd iechyd, yn ogystal â gwasanaethau braenaru Rhagnodi Annibynnol trawsnewidiol, a fydd yn cychwyn yn 2019-20.</p> <p>Erbyn mis Mawrth 2020, bydd Llywodraeth Cymru wedi ariannu hyfforddiant i fwy na 80 o fferyllwyr cymunedol i fod yn ragnodwyr annibynnol, er mwyn gwella mynediad at driniaeth ar gyfer ystod ehangach o fân anhwylderau, a darparu dulliau atal cenhedlu rheolaidd o fferyllfeydd cymunedol ar draws Cymru.</p> <p>Mae newidiadau i'r cydweithrediad fferyllol a chynlluniau ansawdd a diogelwch, a gyflwynwyd yn 2017-18, yn parhau i roi mwy o gyfleoedd i fferyllwyr weithio gyda gweithwyr gofal iechyd proffesiynol eraill i wella profiad y claf a gwella'r</p>	

Argymhelliad	Ymateb Llywodraeth Cymru	Diweddariad	Cwblhawyd/ Parhaus
		broses o roi a defnyddio cyffuriau mewn modd diogel ac effeithiol.	
<p>Argymhelliad 8. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn ymchwilio i ffyrdd o elwa ar yr arbenigedd academiaidd yng Nghymru i ddeall graddfa Derbyniadau sy'n Gysylltiedig â Meddyginiaeth a sut i'w lleihau.</p> <p>Derbyn</p>	<p>Ym mis Ionawr 2018, sefydlodd y Prif Swyddog Fferyllol weithgor oes fer (SLWG) sy'n cynnwys arbenigwyr diogelwch meddyginiaethau ledled Cymru i gynghori ar y dull gweithredu cyffredinol a'r rhaglen angenrheidiol i lywio gwelliannau ym maes diogelwch meddyginiaethau yn y GIG yng Nghymru. Cynhaliodd y Gweithgor, sy'n dod ag arbenigwyr ynghyd o bractisau a'r byd academiaidd, gyfarfodydd ym mis Ionawr a Mawrth, a bwriedir cynnal cyfarfodydd eraill yn 2018.</p> <p>Ar hyn o bryd mae'r Gweithgor yn archwilio ffynonellau data, gan gynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i dderbyniadau i ysbytai, er mwyn pennu cyfres briodol o fesurau ar gyfer niwed sy'n gysylltiedig â meddyginiaethau fel ffocws ar gyfer rhaglen waith i wella diogelwch meddyginiaethau yng Nghymru.</p> <p>Rydym yn cydnabod bod niwed sylweddol yn deillio o dderbyniadau sy'n gysylltiedig</p>	<p>Mewn ymateb i argymhellion y Gweithgor Bywyd Byr (SLWG), cafodd "rheoli meddyginiaethau mewn modd mwy diogel" ei gynnwys fel un o'r chwe maes ansawdd o fewn Cymru lachach.</p> <p>Mae Llywodraeth Cymru wedi bod yn gweithio gyda Gwelliant Cymru a phartneriaid yn Addysg a Gwella lechyd Cymru (AaGIC), Gwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru ac Uned Cymorth Rhagnodi Dadansoddol Cymru (WAPSU) i roi elfennau o raglen ar waith i gefnogi'r gwaith o wella meddyginiaethau mewn modd diogel. Mae'r rhain yn cynnwys:</p>	Cwblhawyd

Argymhelliad	Ymateb Llywodraeth Cymru	Diweddariad	Cwblhawyd/ Parhaus
	<p>â meddyginiaethau (MRAs) ond rydym yn pryderu y byddai ffocws ar feintoli MRAs <i>post hoc</i> yn tynnu oddi wrth gamau i atal niwed cyn iddo ddigwydd. Mae'n anodd canfod MRAs oherwydd presenoldeb ffactorau dryslyd mewn llawer o achosion, ac mae asesiadau cadarn o nifer yr achosion o MRAs wedi bod yn gyfyngedig i astudiaethau ymchwil. Fodd bynnag, mae gennym ddealltwriaeth dda o'r meddyginiaethau a'r sefyllfaoedd a gysylltir amlaf ag MRAs; y flaenoriaeth ar gyfer lleihau niwed sy'n gysylltiedig â meddyginiaethau fyddai ymdrin â hyn.</p> <p>Bydd y Gweithgor yn gorffen ei waith erbyn mis Hydref 2018, ac ar ôl hynny bydd yn cyflawni ei rôl fel grŵp llywio'r rhaglen genedlaethol ar gyfer diogelwch meddyginiaethau.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Datblygu dangosfwrdd diogelwch meddyginiaethau sy'n cyfuno data ar dderbyniadau i'r ysbyty sy'n gysylltiedig â meddyginiaethau ac yn ymwneud â gwaedu, anafiadau aciwt ar yr arenau a chwypadau, gyda data ar nifer y ffactorau risg o niwed fesul bwrdd iechyd a chlwstwr gofal sylfaenol (ar gael ers haf 2019); - Mwy o ffocws ar leihau niwed sy'n gysylltiedig â meddyginiaethau mewn contractau gofal sylfaenol drwy'r Cynllun Ansawdd a Diogelwch ar gyfer fferyllfeydd cymunedol a'r Fframwaith Sicrhau a Gwella Ansawdd ar gyfer meddygon teulu (gweithredwyd yn 2017 a 2018); 	

Argymhelliad	Ymateb Llywodraeth Cymru	Diweddariad	Cwblhawyd/ Parhaus
		- Cydweithrediad cenedlaethol wedi'i gynllunio ar gyfer diogelwch meddyginiaethau a gyflawnir gan Gwelliant Cymru i oruchwylio gweithgarwch gwella ansawdd gan sefydliadau'r GIG, gyda'r nod o leihau niwed sy'n gysylltiedig â meddyginiaethau (i'w lansio ym mis Tachwedd 2019).	
<p>Argymhelliad 12. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn llunio adroddiad ar arferion gorau ar archebu presgripsiynau amlroddadwy gan grwpiau clwstwr mewn lleoliadau cartrefi gofal i helpu i lywio polisïau a chamau gweithredu ar bresgripsiynau amlroddadwy.</p> <p>Ac</p> <p>Argymhelliad 13. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod</p>	<p>Roedd gwaith y grŵp gweithredu rhagnodi darbodus (PPIG) yn hanfodol wrth nodi meysydd lle y gellid gwella systemau rhagnodi amlroddadwy. Ar ôl i swyddogion Llywodraeth Cymru roi tystiolaeth i'r Pwyllgor ym mis Mawrth 2016, disodlwyd PPIG a throsglwyddwyd y cyfrifoldeb dros weithredu argymhellion y grŵp a phrofi'r dulliau amrywiol a argymhellwyd i wella rhagnodi amlroddadwy a lleihau gwastraff i grŵp cymheiriaid Prif Fferyllwyr y GIG.</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn casglu, o bob bwrdd iechyd a Fferylliaeth Gymunedol Cymru, tystiolaeth o</p>	<p>Mae Canolfan Therapiwteg a Thocsicoleg Cymru Gyfan wedi casglu tystiolaeth am ganlyniadau amrywiol fentrau a gynhelir yng Nghymru i wella'r broses o roi presgripsiynau amlroddadwy, gan gynnwys gweithio gyda chartrefi gofal. Mae hyn wedi cynnwys ymgysylltu â byrddau iechyd a Fferylliaeth Gymunedol Cymru i nodi enghreifftiau addas i'w cynnwys. Mae'r gwaith hwn wedi dod i ben, a bydd ar gael i'r holl fyrddau iechyd</p>	Cwblhawyd

Argymhelliad	Ymateb Llywodraeth Cymru	Diweddariad	Cwblhawyd/ Parhaus
<p>Llywodraeth Cymru yn rhoi'r diweddaraf am waith y grŵp rhagnodi darbodus mewn perthynas â'i waith ar y modelau amrywiol ar gyfer systemau presgripsiynau amlroddadwy ym mis Medi 2018 er mwyn caniatáu i'r Pwyllgor fonitro cynnydd ar hyn.</p> <p>Derbyn</p>	<p>ganlyniadau darnau amrywiol o waith sy'n cael eu gwneud er mwyn gwella rhagnodi amlroddadwy, gan gynnwys gwaith i wella'r broses o archebu presgripsiynau amlroddadwy o fewn cartrefi gofal, a darparu diweddariad ar y gwaith hwn i'r Pwyllgor ym mis Ionawr 2019.</p>	<p>yng Nghymru cyn diwedd y flwyddyn galendr.</p>	
<p>Argymhelliad 14. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn gwerthuso'r gwaith o gyflwyno'r system Trawsgrifio Meddyginiaeth ac e-Ryddhau er mwyn ystyried cynnydd a manteision y dull hwn.</p> <p>Derbyn</p>	<p>Mae llawer o dystiolaeth ar gael sy'n dangos bod perygl mawr o gam-gyfathrebu a gwneud newidiadau anfwriadol i feddyginiaethau cleifion pan fyddant yn symud rhwng darparwyr gofal, ac mae hyn yn peri problemau sylweddol. Drwy wella'r broses o drosglwyddo gwybodaeth am feddyginiaethau ar draws pob lleoliad gofal, gellid lleihau nifer yr achosion o niwed y gellid ei osgoi i gleifion, gwella diogelwch cleifion a chyfrannu at leihau nifer y derbyniadau ac aildderbyniadau sy'n ymwneud â meddyginiaethau y gellid eu hosgoi.</p> <p>Cynhaliwyd gwerthusiadau o fanteision y system o Drawsgrifio Meddyginiaethau ac</p>	<p>Mae'r nifer sy'n defnyddio'r gwasanaeth Trawsgrifio Meddyginiaethau ac e-Ryddhau (MTeD) ar draws GIG Cymru, a'r gwaith o'i werthuso, yn cael eu monitro fel rhan o'r adroddiadau cynnydd rheolaidd.</p> <p>Mae MTeD wedi cael ei gyflwyno ar draws y rhan fwyaf o Fyrddau lechyd Lleol; ac mae gweddill y Byrddau lechyd Lleol yn gweithredu systemau presennol ar gyfer rhyddhau meddyginiaethau,</p>	<p>Cwblhawyd</p>

Argymhelliad	Ymateb Llywodraeth Cymru	Diweddariad	Cwblhawyd/ Parhaus
	<p>e-Ryddhau (MTeD) yn flaenrol gan Wasanaeth Gwybodeg GIG Cymru (NWIS)¹ a Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf² a ddangosodd welliannau o ran ansawdd ac amseriad rhannu gwybodaeth am ryddhau gyda meddygon teulu cleifion.</p> <p>Yn ystod ymchwiliad y Pwyllgor mae argaeledd MTeD ar draws cyrff y GIG yng Nghymru wedi cynyddu'n sylweddol gyda'r system MTeD yn cael ei gweithredu mewn pum bwrdd iechyd a datrysiadau e-ryddhau a oedd yn bodoli eisoes ar waith mewn dau fwrdd iechyd. Mae gwelliannau pellach i'r system MTeD yn cael eu cynllunio a fydd wedyn yn hwyluso'r broses o'i gweithredu yn y ddau fwrdd iechyd sy'n weddill ar ddiwedd 2018-19.</p> <p>Rydym yn disgwyl i NWIS a'r byrddau iechyd gael trefniadau gwerthuso priodol yn eu lle sy'n sicrhau bod manteision disgwylidig y system MTeD yn cael eu</p>	<p>ond yn gweithio i roi system MTeD ar waith.</p>	

¹ Gwasanaeth Gwybodeg GIG. Adroddiad ar Werthusiad y Prosiect Trawsgrifio ac e-Ryddhau Meddyginiaethau. Ionawr 2014

² Davies C. Llythyr Cyngor y Prosiect e-Ryddhau – Adroddiad Diwedd y Prosiect. Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf, Tachwedd 2017.

Argymhelliad	Ymateb Llywodraeth Cymru	Diweddariad	Cwblhawyd/ Parhaus
	gwireddu. Byddwn yn gweithio gyda NWIS i sicrhau bod y mesurau gwerthuso hyn yn rhan o adroddiadau cynnydd arferol mewn perthynas â chyflwyno MTeD.		
<p>Argymhelliad 16. Mae'r Pwyllgor yn argymhell fel rhan o waith comisiynu a chyflwyno system e-ragnodi newydd Llywodraeth Cymru, ei bod yn datblygu cynllun gweithredu ategol i helpu i gyflawni'r newid diwylliannol sydd ei angen i gyd-fynd â chyflwyno system newydd</p> <p>Ac</p> <p>Argymhelliad 17. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn rhannu ei chynllun gweithredu a cherrig milltir allweddol ar gyfer y system rhagnodi a rheoli meddyginiaethau yn electronig (EPMA) gyda'r Pwyllgor.</p>	<p>Mae NWIS wedi sefydlu prosiect Rhagnodi Electronig, Fferylliaeth a Gweinyddu Meddyginiaethau mewn Ysbytai Cymru (WHEPPMA) i ddatblygu a gweithredu'r cynllun cenedlaethol ar gyfer rhagnodi ym maes gofal eilaidd.</p> <p>Mae'r tîm prosiect yn gweithio gyda rhanddeiliaid ar hyn o bryd i gwblhau'r achos busnes ar gyfer caffael system fferylliaeth newydd mewn ysbytai a datrysiad rhagnodi electronig a gweinyddu meddyginiaethau. Caiff yr achos busnes ei ystyried gan Lywodraeth Cymru maes o law. Yn amodol ar gwblhau achos busnes boddhaol, disgwylir i'r gwaith o gaffael y systemau hyn gychwyn yn ystod 2018-19 ac y byddant ar waith ar ddechrau 2019. Bydd y cynllun gweithredu, gan gynnwys y camau sydd eu hangen gan gyrff y GIG i gyflawni'r newid busnes angenrheidiol i elwa i'r eithaf ar fanteision e-ragnodi, a'r cerrig milltir, yn cael eu sefydlu gan NWIS</p>	<p>Mae'r Achos Busnes Terfynol ar gyfer prosiect Gweinyddu Rhagnodion Electronig, Fferyllfeydd a Meddyginiaeth Ysbytai Cymru (WHEPPMA) wedi cael ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru, ac mae'n mynd drwy'r broses graffu ar hyn o bryd.</p> <p>Mae Achos Busnes Amlinellol e-Ragnodi yn cael ei ddatblygu gan WHEPPMA, a disgwylir iddo gael ei gyflwyno erbyn mis Rhagfyr 2019.</p>	Parhaus

Argymhelliad	Ymateb Llywodraeth Cymru	Diweddariad	Cwblhawyd/ Parhaus
Derbyn	drwy'r prosiect WHEPPMA ac yn amodol ar gymeradwyo'r achos busnes, byddwn yn gofyn i NWIS rannu eu cynlluniau â'r Pwyllgor.		

Eitem 2.10

Tracey Burke

Cyfarwyddwr Cyffredinol - Director General
Y Grŵp Addysg a Gwasanaethau Cyhoeddus
Education and Public Services Group

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Nick Ramsay AC
Cadeirydd y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Caerdydd CF99 1NA

11 Rhagfyr 2019

Annwyl Mr Ramsay

Pwynt Gweithredu – Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus - Cynghorau Tref a Chymuned

Pan oeddwn yn bresennol yng nghyfarfod y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus ar 25 Tachwedd, gofynnwyd i mi ddarparu manylion am faint o seddi di-ymgeisydd a gafwyd yn etholiadau'r cynghorau tref a chymuned a gynhaliwyd yn 2017.

Yn yr etholiadau diweddaraf i'r cynghorau tref a chymuned a gynhaliwyd yn 2017, o'r 7,954 o seddi cyngor a oedd ar gael:

- cafwyd cystadleuaeth mewn 1,531 (19 y cant) ohonynt
- dim ond un ymgeisydd a safodd mewn 5,075 (64 y cant) ohonynt; ac
- ni chafodd 1,348 (17 y cant) ohonynt eu llenwi.

Yn gywir

Tracey Burke

BUDDSODDWR | **INVESTORS**
MEWN POBL | **IN PEOPLE**

Parc Cathays • Cathays Park
Caerdydd • Cardiff
CF10 3NQ

Ffôn • Tel 0300 0258047
tracey.burke@gov.wales
Gwefan • website: www.llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding

Cadeiryddion y Pwyllgorau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru

16 Rhagfyr 2019

Annwyl Cadeirydd,

Y Pwyllgor ar Ddiwygio Etholiadol y Cynulliad

Fel y gwyddoch, cafodd y **Pwyllgor ar Ddiwygio Etholiadol y Cynulliad** ei sefydlu gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ym mis Medi 2019. Ei gylch gwaith yw archwilio argymhellion y **Panel Arbenigol ar Ddiwygio Etholiadol y Cynulliad**. Rwy'n ysgrifennu atoch i'ch gwahodd i rannu eich barn ar y goblygiadau posibl i bwyllgorau'r Cynulliad a allai ddeillio o unrhyw newid ym maint y Cynulliad.

Yn benodol, byddem yn croesawu sylwadau eich Pwyllgor ar y materion a ganlyn:

- Pa un a yw maint cyfredol y Cynulliad wedi arwain at unrhyw oblygiadau neu gyfyngiadau o ran gwaith eich Pwyllgor neu'r modd yr ydych yn mynd ati i wneud gwaith craffu ar bolisiau, deddfwriaeth a materion ariannol yng nghydestun y materion hynny sydd o fewn eich cylch gwaith.
- Sut y gallai unrhyw newidiadau diweddar neu ddisgwyliedig i bwerau neu gyfrifoldebau'r Cynulliad, neu'r cyd-destun cyfansoddiadol ehangach, effeithio ar gylch gwaith eich Pwyllgor neu'r modd yr ydych yn ymgymryd â'ch rôl.
- Pa un a allai cynnydd ym maint y Cynulliad arwain at unrhyw oblygiadau o ran gwaith pwyllgorau'r Cynulliad, gan gynnwys y gwasanaethau cymorth y maent yn eu cael.

Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1NA

✉ SeneddDiwygio@cynulliad.cymru

☎ 0300 200 6565

National Assembly for Wales
Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1NA

✉ SeneddReform@assembly.wales

☎ 0300 200 6565

Byddem hefyd yn croesawu gwybodaeth am sut y mae eich Pwyllgor yn asesu effaith ei waith craffu, ac enghreifftiau o waith craffu effeithiol neu enghreifftiau o gyfleoedd a gollwyd. Byddai'n ddefnyddiol cael eich ymateb erbyn **dydd Llun 27 Ionawr 2019**.

Byddaf yn gwneud datganiad llafar yn y Cyfarfod Llawn ddydd Mercher 8 Ionawr 2020 er mwyn rhannu'r wybodaeth ddiweddaraf am waith y Pwyllgor. Yn y cyfamser, os oes gennych unrhyw gwestiynau am waith y Pwyllgor, neu os ydych o'r farn y byddai'n ddefnyddiol i chi gwrdd â rhywun i drafod y materion hyn, cysylltwch â Chlerc y Pwyllgor, Helen Finlayson drwy anfon neges e-bost at SeneddDiwygio@cynulliad.cymru neu drwy roi galwad ar 0300 200 6341.

Yn gywir,

Dawn Bowden AC
Cadeirydd y Pwyllgor ar Ddiwygio Etholiadol y Cynulliad

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu yn Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.

Yr Arglwydd Elis-Thomas AC/AM
Y Dirprwy Weinidog Diwylliant, Chwaraeon a Thwristiaeth
Deputy Minister for Culture, Sport and Tourism

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Nick Ramsay, AC
Cadeirydd – Y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

23 Rhagfyr 2019

Annwyl Gadeirydd,

**ADRODDIAD Y PWYLLGOR CYFRIFON CYHOEDDUS AR BERTHYNAS
LLYWODRAETH CYMRU Â PINWOOD – Diweddariad ar Gyllideb Buddsoddi yn y
Cyfryngau a Stiwdios Pinewood**

Yn ymateb Llywodraeth Cymru i'r adroddiad ar berthynas Llywodraeth Cymru â Pinewood, gwnaethom ymrwymo i roi diweddariad am berfformiad Cronfa Buddsoddi yn y Cyfryngau, a pherfformiad ariannol a rhagamcaniadau incwm ar gyfer Stiwdios Pinewood ym mis Rhagfyr 2019.

Rwy'n falch i amgáu'r diweddariadau hyn i chi eu hystyried.

Anfonir copi o'r llythyr hwn at y Pwyllgor Diwylliant, y Gymraeg a Chyfathrebu, cyn i mi ymddangos yn y sesiwn gyllideb ddrafft ar gyfer Diwylliant, Chwaraeon a Thwristiaeth.

Yn gywir,

Yr Arglwydd Elis-Thomas AC/AM
Y Dirprwy Weinidog Diwylliant, Chwaraeon a Thwristiaeth
Deputy Minister for Culture, Sport and Tourism

Copi: Pwyllgor Diwylliant, y Gymraeg a Chyfathrebu

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Dafydd.Elis-Thomas@llyw.cymru
Correspondence.Dafydd.Elis-Thomas@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

DIWEDDARIADAU AR GYFER Y PWYLLGOR CYFRIFON CYHOEDDUS

Diweddariad ar berfformiad Cronfa Buddsoddi yn y Cyfryngau (ymateb i argymhelliad 2 adroddiad Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus ar berthynas Llywodraeth Cymru â Pinewood) – Ffigurau mis Tachwedd 2019

Prosiect	Gwerth y Buddsoddiad £miliwn	Swm a adenillwyd £miliwn	Y Swm Net a Enillwyd / (a Gollwyd) Hyd Yma £miliwn	Y Gwariant yng Nghymru Hyd Yma £miliwn
O dan Reolaeth Pinewood				
Take Down	3.144	1.113	(2.031)	1.089
Their Finest	2.000	2.050	0.050	1.618
The Collection	1.750 ¹	0.250	(1.500)	5.187
Show Dogs	1.566 ²	0	(1.566)	4.338
Journey's End	0.850	0.631	(0.219)	0.903
Don't Knock Twice ³	0.630	0.612	(0.0186)	0.641
Minotaur	0.026	0	(0.026)	Ddim yn berthnasol ⁴
Lionel the First	0.025	0	(0.025)	Ddim yn berthnasol ⁵
Cyfanswm	9.991	4.656	(5.335)	13.776
O dan Reolaeth Llywodraeth Cymru				
Trampires ⁶	2.000	0	(2.000)	1.621
Eternal Beauty	1.050	0.770	(0.280)	1.255
Bang	0.350	0	(0.350)	2.562
Tiny Rebel	0.318	0	(0.318)	0.260
Goose Green	0.025	0	(0.025)	Ddim yn berthnasol ⁷
Almost Never (True Believers gynt) ⁸	0.622	0	(0.622)	2.118
Six Minutes To Midnight ⁹	0.750	0.075	(0.675)	3.520
Cyfanswm	5.115	0.845	(4.270)	11.336
Cyfanswm Cyffredinol	15.106	5.501	(9.605)	25.112

¹ Mae gwerth y buddsoddiad yn cynnwys £600,000 o arian grant o'r Gyllideb Buddsoddi yn y Cyfryngau

² Mae gwerth y buddsoddiad yn cynnwys £362,000 o arian grant o'r Gyllideb Buddsoddi yn y Cyfryngau

³ Cafodd Don't Knock Twice hefyd £75,000 o arian grant o dan gynllun Cyllid Busnes Llywodraeth Cymru.

⁴ Nid yw cyllid datblygu'n cynnwys ymrwymiad i wario yng Nghymru

⁵ Nid yw cyllid datblygu'n cynnwys ymrwymiad i wario yng Nghymru

⁶ Cafodd Trampires hefyd £652,572 o arian grant o dan gynllun Cyllid Busnes Llywodraeth Cymru.

⁷ Nid yw cyllid datblygu'n cynnwys ymrwymiad i wario yng Nghymru

⁸ Y cynhyrchiad yn mynd rhagddo ar hyn o bryd neu newydd gael ei gwblhau.

⁹ Y cynhyrchiad yn mynd rhagddo ar hyn o bryd neu newydd gael ei gwblhau.

DIWEDDARIADAU AR GYFER Y PWYLLGOR CYFRIFON CYHOEDDUS

Diweddariad ar berfformiad ariannol a rhagamcanion incwm ar gyfer Stiwdios Pinewood (mewn ymateb i argymhelliad 6 o adroddiad Y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus ar berthynas Llywodraeth Cymru â Pinewood)

	Blwyddyn Ariannol 2017/18 (Yn dechrau ar 1 Tachwedd 2017)	Blwyddyn Ariannol 2018/19	Blwyddyn Ariannol 2019/20	2020/21
Incwm oddi wrth brif denantiaid ac eithrio TAW	-	£379,382~	£1,247,000*	£1,247,000*
Incwm oddi wrth denantiaid hwb cyfryngau ac eithrio TAW	-	-	£87,468*	£87,468*
CYFANSWM		£379,382	£1,334,468	£1,334,468
Costau rhedeg ^	£588,199	£1,176,398	£1,096,000	£898,398
Elw a cholled gweithredol	-£588,199	-£797,016	£238,468	£436,070

(~) ffigur cyfanredol yw hwn yn cynnwys yr holl incwm o rentu stiwdios hyd at fis Mawrth 2019

(*) ffigurau a ragamcanwyd, mae adolygiad rhent ar y gweill ar gyfer mis Ionawr

(^) mae cysoni parhaus o'r bilio ac ail-filio cyfleustodau ar waith yn y safle a gallai fod rhai addasiadau pellach i lawr yn dilyn cwblhau ym mis Mawrth 2020.

Sylwadau:

Gwnaeth y costau rhedeg ostwng yn 2019/20 yn sgil y ffigurau addasu a gynlluniwyd a ddaeth i law oddi wrth Pinewood o ran y costau gweithredu.

Mae costau rhedeg a ragamcanwyd ar gyfer 2020/21 yn seiliedig ar y stiwdio'n trosglwyddo i reolaeth Llywodraeth Cymru.

Nid yw'r trefniadau prif denant wedi'u cadarnhau eto ar gyfer 2020/21 ymlaen.

Eitem 4

**Cyfarwyddwr Cyffredinol Iechyd a Gwasanaethau
Cymdeithasol/
Prif Weithredwr GIG Cymru
Grŵp Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol**

**Director General Health and Social Services/
NHS Wales Chief Executive
Health and Social Services Group**

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Auditor General for Wales
Wales Audit Office
24 Cathedral Road
Cardiff
CF11 9LJ
Dave.Thomas@audit.wales

*Copied to: Clerk and Chair of Public Account Committee
Nicholas.Ramsay@assembly.wales*

14 November 2019

Dear Adrian,

WAO Report on Primary Care Services

I welcome your report on primary care services in Wales, published on 22 October.

Some of the recommendations are directed at the National Primary Care Board so we have liaised with Judith Paget, as Chair of the Board, to provide a coordinated response to your recommendations. This is set out at Annex A to this letter.

It is encouraging to note that several of the actions recommended in this report are being progressed through our strengthening process for Integrated Medium Term Plans (IMTPs) and the Strategic Programme for Primary Care.

The Strategic Programme is now fully operational and has delivered several notable products in recent months. For example, it has produced specific advice on how primary care can prevent and respond to people's urgent care needs and this has underpinned the Welsh Government's Winter Planning Framework 2019/20. It has drawn up a plan of both national and local action to tackle challenges still facing cluster working. This has led to a national template and guidance for cluster level IMTPs for 2020-23, which I issued on 25 June 2019. The Strategic Programme has also produced a national communication plan to take a coordinated approach to informing the public in their access to and expectations of services.

Your report is helpful in highlighting important whole system issues to inform future work, such as how we further develop the way we manage and fund health bodies,

in ways that incentivise and enable planning and delivery with a focus on preventing illness and keeping people well, recognising the role of wider determinants across economic, social, environmental and cultural well-being.

Yours sincerely

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Andrew Goodall', written in a cursive style.

Dr Andrew Goodall

Director General/ Chief Executive NHS Wales

Improving Primary Care data

Monitoring of primary care performance and activity is limited. Current performance measures do not give an effective overview of whether patient outcomes are improved by primary care. Activity monitoring and planning is complicated by difficulties obtaining standardised data from independent contractors.

Recommendation 1 - The Welsh Government should work with the National Primary Care Board to agree robust measures of patient outcomes in their suite of performance measures for primary care, and in doing so, they should look to collaborate with experts in measuring whole-systems outcomes.

Response: Accept

In managing the primary care services they contract, health boards use a range of measures, such as those in the Quality Assurance and Information Framework (QAIF) of the General Medical Services contract and the outcomes of clinical audits.

I agree we need more measures for the health and care system as a whole. There is wide consensus that *time spent at home* is a good whole system measure and the Strategic Programme for Primary Care is coordinating work to agree an approach to monitor and report this measure. Whilst led by the Strategic Programme for Primary Care, such measures must be owned by the whole system. We will, therefore, drive this measure through performance management of the wider system and not just primary care.

Recommendation 2 - The Welsh Government should work with independent primary care contractors to ensure the NHS in Wales has ongoing access to standardised information about their activity, to contribute to better planning and design of services.

Response: Accept

Standardised activity data from community pharmacies, dental and optometric practices is already available to health boards.

The Strategic Programme for Primary Care is overseeing action by NHS Wales Informatics Service to implement the necessary changes to IT systems in GP practices to make activity data available. Data on GP practice contacts with people is currently being verified by health boards. The first All Wales report of activity data for the winter period (2019-20) will be available in May 2020.

Implementing the Primary Care Model for Wales

The Primary Care Model for Wales and the strategic programme provide a direction of travel but there is not yet a clear approach to quantifying the extent of progress in implementing these changes, and data on the numbers and roles of staff employed in primary care is limited. The Welsh Government should:

Recommendation 3 - Strengthen its performance management of primary care within health boards by developing a method for quantifying each health board's progress in implementing the Primary Care Model for Wales.

Response: Accept

Primary care forms part of a health and care system. The Welsh Government performance manages health boards through the NHS Delivery Framework which it issues each year. This Framework has and will continue to include measures which primary care contributes to as part of a whole system.

The Strategic Programme for Primary Care is developing a national evaluation framework for use locally in monitoring and reporting progress with implementing the Primary Care Model for Wales. These monitoring reports and progress with the Welsh Government's national delivery milestones for the Model will inform IMTPs at both cluster and health board level and help provide evidence for health boards' reports on the NHS Delivery Framework.

Recommendation 4 - Collect and regularly publish data on the number and type of staff working as part of multi-disciplinary primary care practice teams, with a view to monitoring the implementation of the multi-professional model.

Response; Accept

In March 2019, the National Workforce Reporting Tool (NWRS) was introduced in Wales as our method for capturing the numbers and skills of the multi professional teams in general medical services. This information will inform Welsh Government statistical releases.

The Strategic Programme for Primary Care is considering how this information can be used for workforce planning at practice and cluster level. This will, in turn, inform cluster and health board IMTPs.

Keeping the strategy under review

The Strategic Programme for Primary Care is in its infancy and partnership with social care and the third sector, through Regional Partnership Boards, will be crucial to transformation. The National Primary Care Board should:

Recommendation 5 - Publish a review of progress in delivering the strategic programme in 2020-21. The review should seek opinions on progress from all key partners, including the Regional Partnership Boards.

Response: Accept

The Strategic Programme for Primary Care has formally established a Programme Management Office (PMO) to ensure that proven programme and project methodologies are applied and that the Programme is robustly monitored. As part of

the PMO processes, a defined quality, risk, governance and operating model has been agreed reporting into the National Primary Care Board (made up of representation from wider stakeholders). This will be a continual process, reporting on a quarterly basis and will inform a programme review in 2020-21.

In addition, attendance at all Regional Partnership Boards to promote and discuss the Primary Care Model for Wales is ongoing.

Strengthening clusters

The Health, Social Care and Sport Committee's cluster inquiry made 16 recommendations and the: Public Health Wales subsequently led the development of a good practice guide for cluster governance. Much work remains to be done to ensure clusters have a clear remit, broad membership and are able to drive change at pace and scale. The Welsh Government should:

Recommendation 6 - Undertake and publish a stocktake of progress against the recommendations from the cluster inquiry and in implementing the cluster governance framework, with a view to supporting further development and maturity of clusters.

Response: Accept

Much work at both national and local level has taken place to deliver on the commitments made by the Minister for Health and Social Services in his response in November 2017 to the inquiry into primary care clusters by the Health, Social Services and Sport Committee.

The Strategic Programme for Primary Care has undertaken a stocktake of the challenges still facing cluster working and has put in place a plan of both national and local action to address these challenges. For example, the plan identified the need for national guidance to clusters as they developed their IMTPs for 2020-23. I issued this guidance on 25th July 2019. This plan is monitored and kept under regular review.

The National Primary Care Board will monitor progress with this action plan during 2020-21.

Shifting resources to primary care

From the existing data, it is difficult to quantify exactly how much the NHS in Wales is spending on primary care, and to assess whether health boards are succeeding in shifting resources towards primary and community care. A Welsh Health Circular¹ from July 2018 set out a new financial framework for supporting such shifts.

Recommendation 7 - The Welsh Government should consult with health boards, to

agree an approach to clarifying and standardising the way that primary care expenditure is recorded and reported.

Response: Accept

Welsh Government is working with health boards to clarify and standardise the expenditure recorded in annual NHS accounts as “Other Primary Health Care Expenditure”. Combined with the other elements of primary care expenditure included in note 3.1 of the accounts, this will ensure a more consistent analysis of total primary care expenditure between health boards.

Recommendation 8 - The Welsh Government should work with health boards to evaluate, and if necessary, improve the effectiveness of the financial framework in supporting a shift in resources towards primary and community care.

Response: Accept

Health boards are required to quantify the funding, and also the services and workforce, which they plan to re-provide in the community in their IMTPs. There is a specific template for this purpose. We monitor and evaluate the effectiveness of the financial framework issued (under cover of WHC 025 2018) in strengthening this shift through our IMTP scrutiny and approval process.

The Welsh Government issued the first National IMTP on 20 September 2019. This is a stocktake of the 2019-22 IMTPs and includes commentary on the pace and scale of this shift towards more preventative care closer to home. This National IMTP was issued alongside and sets the tone and context for the NHS Planning Framework for 2020-23. This reflects strengthened requirements designed to increase the pace and scale at which health boards, with their partners, transform the health and care system towards the vision in *A Healthier Wales*. So that people access the majority of the care and support they need at or close to home.

Recommendation 9 – As part of the Joint Executive Team process, the Welsh Government should require health boards to report annually on their progress in shifting resources towards primary care. The coverage of these reports should not be limited to financial resources and should include other resources such as staff and services. Through this process, the Welsh Government should hold to account the entire executive team of health boards, not just the executive directors for primary care.

Response: Accept

I accept responsibility for planning and implementing the shift of services, funding, financial and workforce resources out of hospitals rests with all members of the Board. From 2020-21 on, I will require specific reports from each health board for the Joint Executive Team process setting out progress with its plans to move services and resources into the community as set out in its IMTP or equivalent plan.

Involving the public

Little has been done to involve the public in primary care changes. There is a risk that people will not understand or agree with the new ways of working. A centrally funded and led communication strategy is now in development and the Welsh Government has allocated each health board £20,000 recurrently since 2018-19 to improve public messaging about the model. The National Primary Care Board should:

Recommendation 10 – Involve the public and/or bodies that represent the public in evaluating the approaches taken by health boards to improve their public messaging on primary care, with a view to sharing learning to inform the forthcoming communication strategy.

Response: Accept

The Strategic Programme for Primary Care has developed a national communication plan, listening and learning from local experience in engaging with the public and/or bodies that represent the public.

This plan includes a campaign to be launched in March 2020 outlining the changes being introduced in the delivery of local health and wellbeing services. Health boards will adapt this national narrative for use locally, building on their involvement with, and learning from the public.

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Eitem 5

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Eitem 6

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Eitem 7

Shan Morgan
Ysgrifennydd Parhaol
Permanent Secretary

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

20 Rhagfyr 2019

Annwyl Gadeiryddion Pwyllgorau

Rwyf yn ysgrifennu i'ch hysbysu fy mod i fel Ysgrifennydd Parhaol a Phrif Swyddog Cyfrifyddu Llywodraeth Cymru wedi ysgrifennu at Brif Weinidog Cymru yn gofyn am Gyfarwyddyd Gweinidogol i fwrw ymlaen â newidiadau arfaethedig i drefniadau pensiwn y GIG ar gyfer 2019/20.

Mae'r cynnig yn golygu bod GIG Cymru'n cydymffurfio ag ateb GIG Lloegr ar gyfer 2019/20 i fynd i'r afael â'r heriau gweithredol sy'n codi o ganlyniad i'r trefniadau presennol ar gyfer trethi pensiynau. Nid yw cynllun pensiwn y GIG a'r ddeddfwriaeth ar drethi pensiynau wedi'u datganoli inni yng Nghymru.

Mae'r angen am Gyfarwyddyd Gweinidogol wedi codi gan mai cynllunio trethi yw'r cynllun arfaethedig ac felly mae'n codi mater o reoleidd-dra gan nad yw'n gydnaws â pharagraff 5.6.1 o Reoli Arian Cyhoeddus Cymru. Cafwyd yr un mater o reoleidd-dra yn Lloegr.

Er bod cyfarwyddydau'n brin, mae hon yn sefyllfa dra anghyffredin gan fod Lloegr wedi cyhoeddi cyfarwyddyd ar y mater hwn, ac felly nid oes gan Gymru fawr o ddewis ond gwneud yr un peth. Byddai methiant i roi'r newid arfaethedig ar waith yn golygu y byddai clinigwyr y GIG ar eu colled o'u cymharu â chlinigwyr y GIG yn Lloegr.

Cyhoeddodd y Prif Weinidog y cyfarwyddyd yn ffurfiol ar 18/12/2019.

Mae'r Prif Weinidog a minnau'n cytuno am yr angen i fynd i'r afael â'r materion gweithredol sy'n cael eu trafod gan y GIG ac i sicrhau bod staff GIG Cymru yn cael eu trin yr un mor deg â staff y GIG sy'n gweithio yn Lloegr.

Yn gywir,

Shan Morgan
Ysgrifennydd Parhaol / Permanent Secretary
Llywodraeth Cymru / Welsh Government

BUDDSODDWR | INVESTORS
MEWN POBL | IN PEOPLE

Parc Cathays • Cathays Park Ffôn • Tel 0300 025 3289
Caerdydd • Cardiff PS.PermanentSecretary@gov.wales
CF10 3NQ Gwefan • Website: www.gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. Dilynwch y ddolen i gael arweiniad ar sut fyddwn yn trin a defnyddio'ch data, yn unol â'r Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?skip=1&lang=cy>

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding. Please follow the link for guidance on how we will handle & use your data, in accordance with the General Data Protection Regulations. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?lang=en>

Shan Morgan
Ysgrifennydd Parhaol
Permanent Secretary

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Mark Drakeford
First Minister
PS.FirstMinister@gov.wales

18 December 2019

Dear First Minister

I am writing to you to formally request a Ministerial Direction.

On 26 November 2019, officials in Health and Social Services Group provided advice to the Minister for Health and Social Services in respect of NHS Pension Tax Proposal 2019/20. The proposal sought to bring NHS Wales in line with NHS England's solution to the tax implications of the pension scheme for clinicians who incur tax charges for undertaking work in 2019/20. This recommendation was subsequently agreed by the Minister for Health and Social Services.

A subsequent review of the mechanism for introducing this solution in England, has enabled us to identify that recommendations in the earlier advice should have drawn attention to the fact that this recommendation raises an issue of regularity due to its contravention of Managing Welsh Public Money (MWPM). MWPM specifically states (para 5.6.1) that *"Public Sector organisations should not engage in or conspire at, tax evasion, tax avoidance or tax planning."*

The same issue of regularity has already been encountered in England (Managing Public Money and Managing Welsh Public Money are aligned on this issue). Therefore, on 22 November the Secretary of State for Health and Social Care issued a Direction to the Accounting Officer for NHS England to proceed with the NHS Pension Tax Proposal 2019/20.

It is my duty as Principal Accounting Officer to ensure the regularity of expenditure within the Welsh Government but the need has arisen for a Direction because tax planning is considered an issue of irregularity. Whilst Directions are rare, this is the exceptionally unusual position that, as a UK Government Minister has issued a

Parc Cathays • Cathays Park Ffôn • Tel 0300 025 3289
Caerdydd • Cardiff PS.PermanentSecretary@gov.wales
CF10 3NQ Gwefan • Website: www.gov.wales

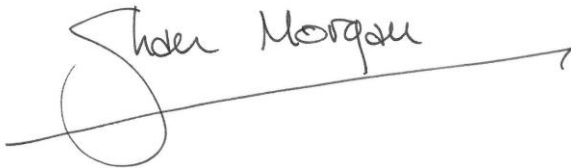
Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. Dilynwch y ddolen i gael arweiniad ar sut fyddwn yn trin a defnyddio'ch data, yn unol â'r Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?skip=1&lang=cy>

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding. Please follow the link for guidance on how we will handle & use your data, in accordance with the General Data Protection Regulations. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?lang=en>

Direction on this matter in England, I have little alternative but to follow suit and seek one from you for Wales.

Annex A contains the extracts from Managing Welsh Public Money and Managing Public Money regarding tax which give rises to this regularity issue.

Yours,

A handwritten signature in black ink that reads "Shan Morgan". The signature is written in a cursive style and is positioned above a long horizontal line that extends to the right and ends in an arrowhead.

Shan Morgan
Ysgrifennydd Parhaol/ Permanent Secretary
Llywodraeth Cymru/ Welsh Government

BUDDSODDWYR | INVESTORS
MEWN POBL | IN PEOPLE

Parc Cathays • Cathays Park Ffôn • Tel 0300 025 3289
Caerdydd • Cardiff PS.PermanentSecretary@gov.wales
CF10 3NQ Gwefan • Website: www.gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. Dilynwch y ddolen i gael arweiniad ar sut fyddwn yn trin a defnyddio'ch data, yn unol â'r Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?skip=1&lang=cy>

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding. Please follow the link for guidance on how we will handle & use your data, in accordance with the General Data Protection Regulations. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?lang=en>

Managing Welsh Public Money - Extract

5.6 Tax

5.6.1 Public sector organisations should not engage in, or conspire at, tax evasion, tax avoidance or tax planning. If a public sector organisation was to obtain financial advantage by moderating the tax paid by a contractor, supplier or other counterparty, it would usually mean that the public sector as a whole would be worse off – thus conflicting with the Accounting Officer's duties (see section 3.3). Thus artificial tax avoidance schemes should normally be rejected. It should be standard practice to consult HM Revenue and Customs (HMRC) about transactions involving non-standard approaches to tax before going ahead.

5.6.2 There is of course no problem with using tax advisers to help meet normal legitimate requirements of carrying on public business. These include administration of VAT, PAYE and NICs, where expert help can be useful and efficient.

Managing Public Money - Extract

5.6 Tax

5.6.1 Public sector organisations should not engage in, or connive at, tax evasion, tax avoidance or tax planning. If a public sector organisation were to obtain financial advantage by moderating the tax paid by a contractor, supplier or other counterparty, it would usually mean that the Exchequer as a whole would be worse off – thus conflicting with the accounting officer's duties (section 3.3). Thus artificial tax avoidance schemes should normally be rejected. It should be standard practice to consult HMRC³ about transactions involving non-standard approaches to tax before going ahead.

5.6.2 There is of course no problem with using tax advisers to help meet normal legitimate requirements of carrying on public business. These include administration of VAT, PAYE and NICs, where expert help can be useful and efficient.

5.6.3 Proposals to create new taxes in order to assign their proceeds to new spending proposals are rarely acceptable. Decisions on tax are for Treasury ministers, who are reluctant to compromise their future fiscal freedom to make decision.

BUDDSODDWYR | **INVESTORS**
MEWN POBL | **IN PEOPLE**

Parc Cathays • Cathays Park Ffôn • Tel 0300 025 3289
Caerdydd • Cardiff PS.PermanentSecretary@gov.wales
CF10 3NQ Gwefan • Website: www.gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. Dilynwch y ddolen i gael arweiniad ar sut fyddwn yn trin a defnyddio'ch data, yn unol â'r Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?skip=1&lang=cy>

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding. Please follow the link for guidance on how we will handle & use your data, in accordance with the General Data Protection Regulations. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?lang=en>

Our Ref/ Ein Cyf: MA/FM5845/19

Shan Morgan
Permanent Secretary

ps.permanentsecretary@gov.wales

18 December 2019

Dew Shan,

Thank you for your letter of 18 December 2019 setting out your advice as Principal Accounting Officer on the proposed 'Scheme Pays' arrangements to counter staffing issues in the NHS for this winter period.

I am grateful for the scrutiny which you and other officials have given to this matter.

I note the advice that the scheme proposals involve tax planning and, depending upon the approach to implementation, could be deemed by HMRC to constitute tax avoidance. The proposed measure is therefore incompatible with paragraph 5.6.1. of Managing Welsh Public Money, and is a matter of regularity. In these circumstances I am able to bring to bear a wider consideration of the public interest, and you have requested I consider whether to grant a Direction to proceed with the proposals.

NHS Wales report that senior clinical staff are unwilling to take on additional work and sessions due to the potential tax liability which could in some circumstances lead to tax charges in excess of any additional income earned. This has led to some appointments and operations being delayed. In a recent Written Statement, the Minister for Health and Social Services noted that, between April and August 2019, over 2,000 outpatient, diagnostic, inpatient or daycase sessions have been lost affecting over 15,000 patients.

Let me be clear that I have fundamental disagreements with the solution which has been implemented in England. The tax problems should be resolved by the Treasury, not left to the health budget to absorb. Done properly, the HMRC uncertainties which now arise would have been resolved before, not after a solution was implemented. However, given the pressures experienced by the Welsh NHS following a decade of austerity, we cannot allow a position to develop in which our staff are denied access to arrangements available to their counterparts across our border. I very reluctantly see no option therefore but to put in place

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
YP.PrifWeinidog@llyw.cymru • ps.firstminister@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Tudalen y pecyn 66

temporary solutions while the UK Government is consulting on NHS pension legislation changes from April 2020.

I have considered your advice carefully in the context of the need to protect patient care over the winter, and the wider reforms to NHS pension arrangements expected from April 2020. I will therefore follow the course of action taken in the Department for Health in England and formally to direct you to proceed with the NHS Pension Tax Proposals for 2019/20 so that the same arrangements in England can apply in Wales.

I am copying this letter to Adrian Crompton, Auditor General for Wales and Nick Ramsey AM, Chair of the Public Accounts Committee, Llyr Gruffydd AM, Chair of the Finance Committee and Dai Lloyd AM, Chair of the Health, Social Care and Sports Committee. I also note that your letter and this reply will be published on gov.wales

Best wishes,

Mark.

MARK DRAKEFORD